

Arbeidernes
Faglige
Landsorganisasjon

PROTOKOLL

over forhandlingene ved
Representantskapets møte
i Oslo 14. april 1948

ARBEIDERNES FAGLIGE LANDSORGANISASJON

PROTOKOLL

OVER

FORHANDLINGENE VED
REPRESENTANTSKAPETS MØTE

I OSLO 14. APRIL 1948

OSLO 1948
ARBEIDERNES AKTIETRYKKERI

Saksregister:

Møtets åpning	3
Navneoppbrop	3
Dagsorden	6
Forretningsorden	6
Arbeidstiden	7
Tariffrevisjonen 1948	7
Ettermiddagsmøtet onsdag den 14. april	30
Diskusjonen om tariffrevisjonen 1948	30
Strek settes	42
Votering	45
Avslutning	47

Person- og taleregister:

Abrahamsen, Daniel 35.	Lie, Ivar 37, 44.
Andersen, Alf 37.	Marthinsen, Øistein 31.
Andresen, Thorleif 31, 42.	Moksnes, Johan 41.
Bråthen, Gunnar 3, 35.	Nordahl, Konrad 3, 6, 7, 44, 47.
Dahlberg, Bjarne 34, 42.	Nordtvedt, Anker 42.
Framnes, Peder 40.	Rasmussen, Rasmus 41.
Hauan, Ole 39.	Stenklev, Edv. 43.
Henriksen, Torbjørn 42.	Torp, Andreas 30.
Jakopsen, Kristoffer 39.	Volan, Elias 32.
Johansen, Thora 38.	Wiik, Eugen 40.
Karlsen, Albert 34.	Wivegh, John 40.
Kjelsrud, Klaus 36, 44.	Ødegaard, Peder 38, 47.
Larsson, Josef 43.	

Møtets åpning.

Onsdag den 14. april 1948 klokken 11 formiddag sammentrådte i den store sal i Folkets Hus i Oslo Landsorganisasjonens representantskap.

Landsorganisasjonens formann, *Konrad Nordahl*, slo til lyd og uttalte:

På sekretariatets vegne ønsker jeg representantene velkommen til dette representantskapsmøte. Jeg hilser samtidig våre gjester velkommen, og vi går så straks over til saksbehandlingen.

Navneoppbrop.

Nestformannen, *Gunnar Bråthen*, foretok så navneoppbrop. Følgende representanter var fremmøtt:

Norsk Arbeidsmandsforbund: Albert Karlsen, Oslo. Peder O. Moan, Øvre Namskogen. Olav Sletten, Mysen. Anders Holum, Løkken Verk.

Norsk Bakerforbund: Bjarne Dahlberg, Oslo, Nils Hovland, Bergen.

Norsk Bekledningsarbeiderforbund: Witalis Andersen, Oslo. R. Eriksen, Oslo. K. Hjørnevik, Bergen.

Norsk Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbund: Sverre Andersen, Bergen. Øistein Marthinsen, Oslo.

Norsk Bygningsarbeiderforbund: Dagfinn Øksnevad, Stavanger. Petter Aarsand, Trondheim. Malvin Knudsen, Bergen. O. Olsen, Mosby, Kr.sand S.

Norsk Centralforening for Boktrykkere: Halvdan Wigaard, Oslo. Fritz Hannestad, Oslo.

Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund: Andreas Torp, Oslo. Bj. Klafstad, Oslo.

Norsk Fengselstjenestemannsforbund: Øivind Engebretsen, Oslo (frav.).

Norsk Gullsmedarbeiderforbund: N. Heggland, Oslo.

Norges Handels- og Kontorfunksjonærs Forbund: Peder Birke-land, Oslo. Johan Moksnes, Oslo. Knut Næss, Drammen. Annanias Iversen, Laksevåg.

Norsk Hotell- og Restaurantarbeiderforbund: P. Aasvestad, Oslo. Nils Madsen, Oslo.

Norsk Høveliarbeiderforbund: John Wivegh, Oslo. Magne A. Schei, Steinkjer. Abraham Skelbred, Bøle pr. Skien.

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund: Einar Olsen, Moss. Alf Pettersen, Laksevåg pr. Bergen. Bernh. Foss, Kongsberg. Ole Hauan, Tromsø.

Norsk Jernbaneforbund: M. Trana, Oslo. Erling Kiil, Oslo. Axel Nilsen, Trondheim. E. K. Hansen, Drammen.

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund: Morten Hagen, Borkenes. Anker Nordtvedt, Aker. Olav Varberg, Ålvik, Hardanger. Kristoffer Jakobsen, Sauda.

Norsk Kjøttindustriarbeiderforbund: Helmer Karlsson, Oslo.

Norsk Kommuneforbund: Karl Furuskjegg, Oslo. Hans Karlsen, Grorud. Sverre Eggen, Trondheim. Bjarne Vatne, Bergen.

Norsk Litografisk og Kjemigrafisk Forbund: Eivind Nilsen, Oslo.

Norsk Lokomotivmannsforbund: M. Heggstad, Oslo.

Norsk Losforbund: Sverre Thon.

Norsk Murerforbund: Thorleif Andresen, Oslo. Eugen Wiik, Oslo.

Norsk Musikerforbund: Rolf Gammeleng, Oslo.

Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund: Erling Frogner, Oslo. Nils Nilsen, Oslo. Th. Egeland, Stavanger. Kristian H. Olsen, Skien.

Norsk Papirindustriarbeiderforbund: Johan Karlsen, Klevfoss, Sarpsborg. Jon Carlsen, Drammen. Paulus Andersen, Falkum pr. Skien. Ludvig Johansen, Lillebo, Rena.

Norsk Politiforbund: H. H. Bakkane, Oslo (frav.).

Norsk Postforbund: Idar Nordstrand, Oslo.

Norsk Sjømannsforbund: Bendik Øyan, Oslo. Idar Hamsås, Trondheim. Thor Sønsteby, Oslo. Ingvar Kristiansen.

Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund: Axel Erichsen, Oslo.

Norsk Skog- og Landarbeiderforbund: Olaf Skramstad, Oslo. Hans Ruud, Oslo. Klaus Kjelsrud, Oslo, Buflåt.

Norsk Skotøyarbeiderforbund: Anton Andresen, Oslo. William Olsen.

Norsk Stenindustriarbeiderforbund: Walther Broe, Oslo.

Norsk Tekstilarbeiderforbund: Olav Bruvik, Oslo. Hjalmar Romslo, Ytre Arna. Agnes Simensen, Berger i Vestfold.

Norsk Telegraf- og Telefonforbund: Thormod Halvorsen, Oslo (frav.). Harald Fondevik, Oslo.

Tollopssynsmennenes Landsforbund: G. Larsen, Oslo.

Norsk Tjenestemannslag: Digernes.

Norsk Transportarbeiderforbund: Einar Helmersen, Svolvær. Gerhard Olsen, Trondheim. Ludvig Hansen, Drammen. Jan Johnsen, Buøy pr. Stavanger.

Norsk Treindustriarbeiderforbund: P. Ødegård, Oslo. Daniel Abrahamsen, Laksevåg.

Norsk Tobakkarbeiderforbund: Otter Boberg, Oslo.

Arbeiderpartiets Presseforbund: Hustad, Oslo.

Net norske Maskinistforbund: Leif Nærstad, Oslo. Ingolf Halvorsen.

Fra Samorganisasjonene: Østfold faglige Samorganisasjon: Oscar Lauritzen, Sarpsborg. Oslo faglige Samorganisasjon: Kåre Hansen, Oslo. Akershus: Erling Olsen. Hedmark faglige Samorganisasjon: Kr. Gundersen, Hamar. Opland faglige Samorganisasjon: Martin Haugen, Gjøvik (frav.). Buskerud faglige Samorganisasjon: Ivar Lie, Drammen. Vestfold faglige Samorganisasjon: Ole Andersen Kiste, Tønsberg. Telemark faglige Samorganisasjon: John A. Johnsen, Skien. Aust-Agder faglige Samorganisasjon: Gerhard Solli, Arendal. Sørlandets faglige Samorganisasjon: Sev. Kristensen, Kristiansand S. Rogaland faglige Samorganisasjon: Olav Adnesen, Stavanger. Bergen og Fylkenes faglige Samorganisasjon: Bernh. Berntsen, Bergen. Møre faglige Samorganisasjon: Anker Johansen, Ålesund. Trøndelag faglige Samorganisasjon: Arne Forseth, Trondheim. Namdal og Helgeland faglige Samorganisasjon: Per Johansen, Namsos. Nordland faglige Samorganisasjon: Konrad Karlsen, Bodø. Troms fylkes faglige Samorganisasjon: Alf Olsen, Tromsø. Finnmark faglige Samorganisasjon: Thoralf Albrigtsen, Hammerfest.

Fra Sekretariatet: Konrad Nordahl, Oslo. Gunnar Bråthen, Oslo. I. B. Aase (frav.), Oslo. Elias Volan, Oslo. Chr. Henriksen, Oslo. Malfred Bergseth, Oslo. Hans Hegg, Oslo. Karsten Torkildsen, Oslo (frav.). Torbjørn Henriksen, Oslo. Rasmus Rasmussen, Oslo. Arthur Ruud, Oslo (frav.). Ingvald Haugen, Oslo (frav.). Leif S. Olsen, Oslo. Alfred Ljøner, Oslo. Lars Evensen, Oslo. Edv. Stenklev, Oslo. Alfred Nil-

sen, Oslo. Emil Torkildsen, Oslo (frav.). Alf Andersen, Oslo. P. Mentsen, Oslo. (Mentsen er varamann for de valgte tillitsmennene.)

Gjester: Statsminister Einar Gerhardsen. Statsråd L. Oftedal. M. Tranmæl. T. Bratteli. Th. Narvestad. Olaf Sunde. R. Degernes. Josef Larsson. Anders Mørk. Hans Fladeby. Thora Johansen.

Fra administrasjonen: Jens Berg. Paul Engstad. Gustav Sjaa-stad. Dagfinn Bech. Odd Gøthe. Alfred Skar. Torjus Graver. Gunnar Ousland.

Forhandlingsutvalget: K. Nordahl. G. Braathen. Elias Volan. P. Mentsen. P. Framnæs. J. Wivegh. J. Larsson. Leif Olsen. K. Torkildsen. Rasmus Rasmussen. Alf Andersen. Johs. M. P. Ødegaard.

Dagsorden.

Konrad Nordahl: Det er bare én sak på dagsordenen: Tariffrevisjonen 1948. — Forhandlernes forslag til tariffoppgjør for 1948 med Norsk Arbeidsgiverforening.

Dagsordenen ble godkjent.

Forretningsorden.

Følgende forretningsorden ble vedtatt:

1. Møtets forhandlinger er ikke offentlige. Meddelelser til pressen skjer *kun* ved L.O.s Presse- og Informasjonskontor.
2. Ingen har rett til å få ordet mer enn 2 ganger i samme sak. Unntatt fra innledningsforedrag begrenses taletiden til 10 minutter første og 5 minutter annen gang. Til forretningsordenen gis ordet bare 1 gang og høyst 1 minutt for hver sak. For øvrig kan det stilles forslag til ytterligere tidsbegrensning og strek med de inntegnede talere.
3. Forslag innleveres skriftlig og undertegnet med vedkommendes navn. Intet nytt forslag kan tas opp etter at det er besluttet satt strek med de inntegnede talere. Forslag som ingen forbindelse har med de på dagsordenen oppsatte saker, kan ikke behandles.
4. Alle vedtak skjer med alminnelig flertall. I tvilstilfelle eller

når 10 representanter forlanger det, foregår avstemningen ved navneopprop.

5. I protokollen innføres bare forslagene og avstemningene samt de fattede beslutninger. Protokollen oppleses ved hvert møtes begynnelse og for siste møte ved dets avslutning.

Arbeidstiden.

Konrad Nordahl: Vi hadde tenkt at vi skulle bli ferdige i kveld. Viser det seg ikke mulig å bli ferdig til for eksempel ved 21-tiden, så får vi fortsette i morgen.

Ingen ytret seg til dette. — Arbeidstiden ble satt fra klokken 11–13 og fra 15 og utover.

Tariffrevisjonen 1948.

Konrad Nordahl: Representantskapet diskuterte inngående tariff-situasjonen for 1948 på sitt møte i november i fjor, og jeg behøver bare å vise til den fremlagte protokoll fra det møtet. Den ligger på representantenes bord. Man vil der kunne se både diskusjonen og de vedtak som ble gjort i november. Vedtaket står på side 21, og man vil se at representantskapet vedtok bl. a.:

- «1. Av omsyn til den alvorlige økonomiske situasjon i landet kan ikke representantskapet tilrå noen generell forhøyelse av penge-lønningene. Det henstilles derfor inntrengende til de respektive forbund at det ikke foretas noen alminnelig oppsigelse av de tariffavtaler som løper ut i 1948.
2. I den nåværende situasjon vil hver enkelt tariffoppsigelse berøre samtlige forbund i Landsorganisasjonen. I medhold av Landsorganisasjonens lover § 10, pkt. 2, innskjerper representantskapet at ingen tariffoppsigelse må finne sted, og at ingen lønnskrav reises, uten at sekretariatets godkjenning er innhentet på forhånd. I de tilfelle hvor sekretariatet på grunn av urimelig lav lønn eller andre særegne forhold godkjenner tariffoppsigelse, må fagorganisasjonens representanter ved eventuell behandling i Lønnsnemnda bedømme de særegne forhold og ta standpunkt i samsvar med den økonomiske situasjon og representantskapets vedtak.»

Disse 2 punkter har vært grunnlaget for det arbeid vi har forsøkt å utføre etter representantskapsmøtet, og jeg vil da bare referere til den diskusjonen som ble ført den gangen og til det vedtaket som ble gjort, mot 14 stemmer. Dette vedtaket var altså retningslinjene for det arbeid som sekretariatet sammen med forbundene har utført etterat representantskapet reiste hjem.

Det første vi gjorde, var å forsøke å få bedre tid på oss, og vi fikk avtale med Arbeidsgiverforeningen om å få innskrenket oppsigelsestiden en del. Her kan jeg vise til vårt rundskriv av 4. desember til forbundene og samorganisasjonene, der vi meddeler at vi er blitt enige med Arbeidsgiverforeningen om å innskrenke oppsigelsestiden til 1 måned for at vi skulle få bedre tid til å lage et opplegg og til å drøfte og eventuelt forhandle med Arbeidsgiverforeningen før oppsigelsestiden var ute. For de fag som løp ut i november–desember, ble vi enige med vedkommende forbund om at vi skulle skyte ut oppsigelsestiden, slik at den ble fastsatt til 1. april med en måneds oppsigelse. Vi nyttet da desember måned til å redegjøre for representantskapets vedtak og likeledes til å konsultere de enkelte forbund.

Det ble holdt en rekke møter både i desember og januar rundt omkring i landet, der landsorganisasjonens tillitsmenn og også andre av sekretariatets medlemmer og forbundenes tillitsmenn gjorde rede for representantskapets vedtak og den økonomiske situasjon. En rekke av forbundene — ikke alle — sendte representantskapets vedtak ut til medlemmene med sitt forbundsstyres innstilling, og forbundsstyrenes innstilling gikk som regel ut på at man aksepterte vedtaket og ville følge de retningslinjer som ble trukket opp av representantskapet. I alle de tilfelle forbundene sendte saken direkte til medlemmene til behandling, var det flertall for den linjen som ble trukket opp av representantskapet i november. Det er mulig jeg ikke har fått alle rapporter, men jeg kjenner ikke til noe forbund som har hatt avstemning over dette, der flertallet har gått mot representantskapets vedtak. Men jeg vil gjøre oppmerk-

som på at det var en del forbund som gjorde rede for saken på møter i de enkelte avdelinger uten at de tok noen votering.

Ved siden av dette arbeid som her er nevnt, forsøkte vi i desember måned i samarbeid med alle forbund — og da spesielt med de forbund som skulle først i ilden, nemlig aprilfagene — å notere opp de spesielle ønsker som de forskjellige forbund hadde, slik at sekretariatet kunne ta hensyn til dette når det skulle behandle særkravene for de ulike forbund.

Straks vi hadde fått inn og satt opp særkravene fra forbundene, reiste det spørsmål seg om hvordan vi skulle behandle disse. Skulle vi overlate særkravene til hvert forbund for seg og bare godkjenne eller ikke godkjenne forbundenes krav når det gjaldt spesielle lønns-spørsmål? Omtrent for alle forbunds vedkommende betraktes lønns-spørsmålet som det viktigste. Skulle vi da la hvert forbund operere for seg, eller skulle vi forsøke å finne fram til en generell linje i lønsspørsmålet?

Vi diskuterte denne saken i sekretariatet, som vel er et ganske representativt uttrykk for en del av de største forbund og en del mindre forbund. Vi diskuterte spørsmålet med representanter fra forbundene i en konferanse som ble holdt på Landsorganisasjonens kontor den 14. februar. Der var det enstemmighet om, at når det gjaldt de generelle lønsspørsmål, burde man finne fram til en linje som gikk ut på å reise dette kravet generelt for samtlige forbund. Jeg holder meg da foreløpig til *aprilfagene*. På grunnlag av den tilslutning som vi fikk på dette møtet, behandlet sekretariatet saken den 17. februar, og der ble vi enige om de generelle krav som nå skulle stilles. Dette ble da oversendt til samtlige forbund. Jeg kan referere dette krav:

«Generelt krav for aprilfagene unntatt sjømannstariffene og tariffene for handel og kontor, samt fløtningstariffene:

Samtlige voksne arbeidere, hvis timefortjeneste på ordinær tid ligger på *kr. 2.60* og derunder og hvorav akkordarbeidet ikke utgjør minst 25 pst. av arbeidet tid, gis et tillegg av 10 øre pr. time. Tilsvarende tillegg for dag- og ukelønte.

Under samme forhold gis voksne kvinnelige arbeidere et tillegg

av 10 øre pr. time, når timefortjenesten ligger på kr. 1.75 og derunder.

Med voksne menes personer fra fylte 18 år i samsvar med Arbeidervernlovens bestemmelser.

I tariffavtale hvor det er fastsatt et beregningsgrunnlag for akkorder av minst 30 pst., forandres ikke dette beregningsgrunnlag som følge av foranstående tillegg.

I tariffen hvor beregningsgrunnlaget for akkorder er lavere enn 30 pst., heves dette opp til minst 30 pst.

I tariffen hvor det ikke er fastsatt beregningsgrunnlag for akkorder, fastsettes dette til minst 30 pst.

Beregningen av timefortjenesten og akkordarbeidets omfang foretas for hver 4. uke, og eventuelt 10-ørestillegg betales etter skuddsvis etterat beregningen er foretatt.

Disse bestemmelser gjøres gjeldende fra 1. april 1948.»

Sekretariatets vedtak angående disse krav lyder slik:

«Forslaget godkjennes.

Videre besluttetes, såfremt N.A.F. ikke godtar kravet og en ordning om meglings og eventuell lønnsnemndbehandling uten tariffoppsigelse ikke lar seg gjennomføre, at det gis de forbund som ønsker det, godkjenning til å oppsi overenskomstene på grunnlag av det ovenfor nevnte generelle krav.

På samme måte godkjennes oppsigelse av tariffene for bedrifter utenfor N.A.F., såfremt disse bedrifter ikke på forhånd går med på å tiltre samme ordning som blir resultatet av oppgjøret med N.A.F.

Overenskomsten i utenriksfarten:

Sekretariatet godkjenner at Norsk Sjømannsforbund og Det norske Maskinistforbund oppsier gjeldende overenskomst med Skipsfartens Arbeidsgiverforening.»

Vi må se på dette forslaget under hensyn til det som ligger i representantskapets vedtak, nemlig at vi først og fremst skal hjelpe dem hvis lønninger ligger lavest. Det var rimelig at vi forsøkte å få opp de lønninger som ligger under kr. 2,60 pr. time eller ca. kr. 6000,00 i året, og da spesielt for dem som ikke har akkord. Vi diskuterte først i sekretariatet om vi skulle begrense dette til normal-

lønnfagene, der man ikke har anledning til å be om personlig tillegg i tariffperioden. I minstelønnsfagene har man adgang til å kreve økt lønn ved personlig tillegg i tariffperioden. Vi ble enige om at vi også skulle ta med minstelønnsfagene, fordi en rekke forbund med minstelønnsstariffer — til tross for at disse har eksistert i en menneskealder — ikke har fått inn i tariffavtalen noen *fortolkning* av hva som forstås med minstelønn. Dette med minstelønn og fortolkning herav er best utformet i verkstedoverenskomsten. Andre forbund har tariffavtaler bygd på at minstelønn er den og den, uten å oppgi hva som egentlig er minstelønn og hva som er forutsetningen for at man kan si at dette er minstelønn. Vi har forbund med minstelønnsbestemmelser, men samtidig også med personlige tillegg, slik at gjennomsnittslønnen ligger langt over minstelønnen, mens andre fag i stor utstrekning bygger på minstelønns-satsen eller ligger så vidt over.

Dette gjorde at vi bestemte oss for å ta minstelønnsfagene med når vi skulle kreve dette tillegget. Det skulle vesentlig komme de arbeidere til gode som ikke arbeider akkord, men bare har en snau timelønn eller ukelønn + dyrtidstillegget og sjelden kan tjene noe mer. Akkordarbeidet ble satt til 25 % innenfor et visst tidsrom. De som har mer enn 25 % akkordarbeid på ordinær tid, ville ikke komme inn under dette, bare de timelønte og uke- eller månedlønte og de som lå under 25 % akkordarbeid.

Av hensyn til den økonomiske situasjon — slik som vi så den på representantskapsmøtet i november — har vi fulgt den linjen som representantskapet ga uttrykk for, nemlig å hjelpe de av våre medlemmer som har dårligst lønn. Etterat saken var behandlet i sekretariatet, søkte vi forhandlinger med Arbeidsgiverforeningen, og disse pågikk da den 16., 21. og 23. februar. Disse konferanser ble, som vi meddelte i vårt rundskriv den 24. februar, resultatløse. Arbeidsgiverforeningen ville nødig gi seg inn på noen ting. I alle fall sa de at de ikke kunne akseptere det forslag vi hadde lagt fram. De kunne muligens tenke seg å gi noen ører i tillegg, men det ville bli mer begrenset enn det krav vi hadde satt fram, og de stilte som

forutsetning at hele årets tariffrevisjon skulle gjøres opp med en gang.

Da vi ikke kunne få noe skikkelig tilbud om at de ville akseptere våre krav, kunne vi ikke innlate oss på å diskutere om vi skulle gjøre opp for én eller for alle tariffier. Konferansene brøt altså sammen 23. februar, og vi sendte da ut rundskriv til forbundene, der vi sier at vi har ført forhandlinger, men at vi ikke kunne komme fram til noe resultat. Vi sa derfor til forbundene (framleis gjelder det bare *aprilfagene*), at de forbund som ønsker det, kan foreta oppsigelse av tariffene på grunnlag av det generelle krav som var godkjent av sekretariatet, og som vi hadde hatt konferanser med Arbeidsgiverforeningen om, samt de særkrav som forbundene hadde fått godkjent av sekretariatet.

Nå var det mange som spurte hva dette skulle bety, at Landsorganisasjonen ga tillatelse til å si opp tariffavtalene, etter det vedtak representantskapet hadde gjort, da man anbefalte forbundene ikke å si opp tariffavtalene og etter den diskusjon og avstemning som hadde funnet sted. Flere forbund hadde faktisk hatt uravstemning og med stort flertall vedtatt prolongasjon. Og nå sier vi at hvis dere ønsker det, kan dere si opp avtalene!

Da vi gjorde dette, var det fordi vi hadde inntrykk av at Arbeidsgiverforeningen spekulerte i representantskapets vedtak av november 1947. Vi kan ikke føre vår tariffpolitikk bak lukkede dører og for nedrullede gardiner, slik som Arbeidsgiverforeningen. Utover deres lille lukkede forsamling, der de behandler sine vedtak, blir ikke noe kjent av hva de har behandlet, før vi etter hvert får vite det under forhandlingene. Vi derimot, må spille for åpne dører, opprullede gardiner og åpne vinduer.

Under konferansene med Arbeidsgiverforeningen satt vi der med det bestemte inntrykk at den forsøkte å spille på vedtaket vårt i november. Selv om vi gjorde dette vedtaket i november, har vi ikke fraskrevet oss retten til å ta opp de spørsmål og saker som vi mente var berettiget til å bli tatt opp, uten å skade den generelle, økonomiske linje som statsmaktene fører og som vi er interessert i.

Dette var grunnlaget for sekretariatets beslutning om oppsigelse av tariffavtalene.

Vi regnet da med at vi fikk gå rundgangen gjennom tariffene i løpet av mars måned, og vi anbefalte aprilfagene å ta opp forhandlinger med Arbeidsgiverforeningen i den utstrekning de ikke hadde hatt det før, og hvis man ikke kom til enighet, fikk man gå til megling og videre til Lønnsnemnda. Vi mente at Lønnsnemnda ville tre sammen straks over påske for å avsi kjennelse når det gjaldt de første aprilfagene.

Men så inntrådte noe nytt, nemlig at sosialministeren grep inn. Han innkalte partene til et møte (jeg var ikke til stede på grunn av bortreise) den 16. mars. Han gjorde rede for den økonomiske stilling som landet befant seg i, og uttalte ønskeligheten av at partene kunne komme fram til et rimelig oppgjør uten altfor mange opprivende tariffrevisjoner med lønnsnemnd osv. Dette tok partene hensyn til, i første rekke Arbeidsgiverforeningen, fordi vi holdt på at våre krav var slike at de ikke var til å fire på, og at det var vår alvorlige hensikt at dette forslag burde gjennomføres.

Forhandlingene ble da tatt opp igjen i møter 19., 20., og 31. mars og 1.—5. april. Jeg må opplyse at ved siden av forhandlingene om de generelle spørsmål, ble det i denne tiden drøftet en rekke saker med de ulike forbund. Vi forsøkte da å gjøre opp de spørsmål som man kunne bli enige om.

Den 5. april (eller rettere sagt den 6. april kl. 2 om natten) kunne vi undertegne et forslag som de to parter forhandlere var enige om. Og det er *det* forslaget som representantskapet er innkalt til i dag for å behandle, og jeg skal da gå over til å gjøre rede for dette forslaget.

Det er visse unntak i dette forslaget. Det var vi enige om på et tidlig tidspunkt. I første rekke gjelder det skipsfarten. Utenriksfarten står ikke i Norsk Arbeidsgiverforening. Den har en egen arbeidsgiverorganisasjon som riktignok samarbeider med Norsk Arbeidsgiverforening. Vi har innenriksfarten og en del rutegående skip som har direkte linjer på utlandet, men som går på Oslo eller

andre steder i Norge, og som står i Norsk Arbeidsgiverforening. Sekretariatet besluttet tidlig, at når det gjaldt disse grupper, skulle de få anledning til fri tariffrevisjon. Forholdene er så ulike i skipsfarten, at det er umulig for oss å koble skipsfarten, både utenriks og innenriks, inn på det store tariffoppgjøret. De er holdt utenfor og vil føre sine egne forhandlinger og meglinger, som for utenriksfarten begynner i morgen. Blir det ikke enighet, får de gå den regulære veien med plassoppsigelse osv. — hvis da ikke Sosialdepartementet griper inn og saken går til lønnsnemnda.

Dette forslaget jeg nå skal forklare, omfatter samtlige bedrifter som står i Arbeidsgiverforeningen, uansett industri eller fag. De som har vært med i disse forhandlingene, var først bare representantene for aprilfagene. Men senere kom det flere til. Følgende har vært med i forhandlingene:

Konrad Nordahl, Gunnar Bråthen, Elias Volan, P. Mentsen fra Sekretariatet, Josef Larsson, Jern- og Metallarbeiderforbundet, Johs. M. P. Ødegaard, Arbeidsmannsforbundet, Peder Framnes, Bygningsarbeiderforbundet, Rasmus Rasmussen, N.N.N., Alf Andersen, Tekstilarbeiderforbundet, John Wivegh, Høvleriarbeiderforbundet, Hans Hegg, Jern- og Metallarbeiderforbundet. Sistnevnte kom med i det siste møte vi hadde.

Unntatt er da Sjømannsforbundet, Maskinistforbundet og Losforbundet, tariffavtalene for Sulitjelmabanen og Narvik (L.K.A.B.), som omfattes av Jernbaneforbundet og Lokomotivmannsforbundet. Når disse siste er unntatt, er det fordi vi må se det økonomiske oppgjøret for disse banene i forbindelse med resultatet av forhandlingene med staten. Den største gruppen er jernbanefolkene og der holder de på med oppgjøret nå, men vi vet ikke noe om resultatet. Når det er ferdig, må vi ta tariffen opp til behandling.

Romertall I lyder:

«Alle tariffavtaler som løper ut i 1948, også de som etter avtale mellom hovedorganisasjonene har fått utløpstiden denne gang forandret fra 1947 til 1. april 1948, forlenges ett år fra de respektive tariffavtalers utløpstid.»

Det vi skal diskutere i dag, gjelder ikke bare aprilfagene, men

hele tariffoppgjøret for Arbeidsgiverforeningen for hele 1948. Det vil i høyeste grad få betydning for de tariffavtaler som vi har utenfor Arbeidsgiverforeningen i den private industri, og også med kommunene.

Romertall II lyder:

«1. Voksne mannlige arbeidere som i beregningsperioden har hatt en gjennomsnittlig fortjeneste pr. utført arbeidstime på ordinær tid (se punkt 5) under kr. 2.60 for Oslo, og under kr. 2.50 for det øvrige land, og som ikke har utført mer enn 25 pst. av arbeidstimene på akkord, gis et ekstraordinært tillegg på kr. 0.10 pr. time, begrenset oppad til en samlet fortjeneste av kr. 2.60 og kr. 2.50 pr. time.

Likestilt med akkord etter dette punkt er de produksjonspremieordninger og akkordavsavn som nærmest kan sammenliknes med akkord. Tvist om dette avgjøres av det i III nevnte 4-mannsvalg, eventuelt med tilkallelse av en oppmann.

2. Tilsvarende bestemmelser gjelder for voksne kvinnelige arbeidere, dog således at tallene kr. 2.60 og kr. 2.50 for dem skal være kr. 1.70 og kr. 1.60.

Kvinner som har gjennomgått ordinær læretid eller har avlagt fagprøve og som etter vedkommende tariffavtale derfor skal lønnes som menn, går inn under punkt 1.

3. Som voksne arbeidere i denne protokolls forstand regnes menn og kvinner som ved beregningsperiodens utløp har fylt 19 år. De som lønnes etter lærlingskalaer, regnes ikke som voksne arbeidere, unntatt de voksne arbeidere som i omskoleringsøyemed arbeider etter lærlingskalaer.

4. Arbeidsfortjenesten i punkt 1 og 2 inkluderer de nå gjeldende dyrtidstillegg.

5. Ved beregningen av den gjennomsnittlige timefortjeneste etter punkt 1 og 2 tas ikke med det tillegg som er oppnådd ved overtidsarbeid utover den ordinære daglige eller ukentlige arbeidstid.

I fortjenesten inngår heller ikke feriegodtgjøring eller godtgjørelser for særskilte ytelser fra arbeidernes side som ikke kan betraktes som arbeidsytelser, så som verktøygodtgjørelse, klesgodtgjørelse, dietgodtgjørelse under reiser og ved arbeid utenfor hjemstedet, matpenge o. l. Heller ikke medregnes tillegg for smussig arbeid som er uttrykkelig spesifisert i tariffavtale eller tillegg for smussig arbeid av tilfeldig art som blir særskilt avtalt for den enkelte jobb.

I fortjenesten medregnes naturaltelsetillegg i tariffavtale i den

utstrekning arbeiderne skatter av disse fordeler og da med det beløp som legges til grunn av likningsmyndighetene.

I de industrier hvor godtgjørelsen for 2. eller 3. skift tariffmessig er fastsatt på den måten at arbeidstiden er kortere enn på første skift, skal ukefortjenesten divideres med 48 når det gjelder å finne den gjennomsnittlige timefortjeneste etter punkt 1 og 2. Det ekstraordinære tillegg skal i tilfelle betales for 48 timer.

6. Det regnes ikke tarifferte prosentvise tillegg (f. eks. for overtids- og skiftarbeid) av det ekstraordinære tillegg. Det medtas dog ved beregningen av feriegodtgjøring.

7. For arbeidere som utelukkende arbeider på måneds-, uke-, dag- eller timelønn, foretas beregningen for hver lønnsperiode således at det ekstraordinære tillegg utbetales ved hver lønning.

For arbeidere som helt eller delvis arbeider på akkord eller med produksjonspremie eller som har varierende tillegg for skiftarbeid, er beregningsperioden kalenderkvartalet eller en periode som løper fra siste lønningsdag i et kvartal til siste lønningsdag i neste kvartal. Tilleggene utbetales senest i løpet av etterfølgende kvartals første måned.

8. Arbeidere som går inn under punkt 7, annet ledd og som slutter etter egen oppsigelse i beregningsperioden eller arbeidere som slutter uten å ha krav på arbeidsbevis etter Hovedavtalen, taper retten til tillegg etter punkt 1 og 2.

9. Disse bestemmelser trer i kraft fra 15. april 1948.»

Hvis vi sammenlikner dette forslaget med de krav vi stilte, må en være oppmerksom på at det gjøres et skille mellom Oslo og landet ellers. Etter at vi hadde kommet så langt at Arbeidsgiverforeningen ville akseptere det tak vi hadde foreslått, nemlig kr. 2.60, sa de at det måtte bare gjelde for Oslo, mens de ville ha det 20 øre lavere for landet for øvrig. Det kunne ikke vi gå med på, og resultatet ble da kr. 2.60 for Oslo og kr. 2.50 for det øvrige land. Fortjenesten ligger stort sett litt høyere i Oslo, og hvis en går ut fra timelønns-satsene, regner en med at de aller fleste utenbys vil ligge mye mer under taket på kr. 2.50 enn de i Oslo på under kr. 2.60.

I 1946 var det i første rekke tariffsatsene utenom Oslo som ble hevet. Oslo-forhandlerne var også enig i dette, men det skapte en del vansker etterpå, og da spesielt i landtransporten. Det lyktes

imidlertid å få ordnet sakene til slutt, etter at man hadde hatt en mindre konflikt.

For så vidt kan man si at når man ser dette på bakgrunn av tariffrevisjonen i 1946, er det ikke urimelig at tallet blir 10 øre lavere utenfor Oslo enn i Oslo, men prinsipielt kan det diskuteres om det er riktig. Det spørsmål blir vi nødt til å ta opp på første kongress. Vi har arbeidet for utjevning, men på den annen side har det også vært spørsmål om å dele opp landet i såkalte «dyrtids-orter», som man har det i Sverige. Men vi har aldri hatt noen statistisk beregning om «dyrtidsforholdene» i de enkelte deler av landet. Man kan diskutere om det ikke er billigere å leve på et lite sted på Vestlandet enn i Oslo, eller billigere i Odalen enn i Trondheim, men det foreligger ikke noe konkret materiell som forteller oss det. Og før dette materiell foreligger, kan vi ikke med held diskutere dette. Det gjelder privat industri, men også i høyeste grad statsfunksjonærene, som arbeider på samme regulativer og de samme landstariffer og dyrtidstillegg i Oslo som i landet ellers. Nå har vi hørt at disse ting er under arbeid i Statistisk Sentralbyrå, og det vil bli interessant å se hvilket resultat byrået kommer til, og først da kan vi diskutere det.

Det er en ting til som jeg vil nevne. Det er vårt krav om at de som hadde akkordgrunnlag på *under* 30 pst., skulle få akkordgrunnlaget ført opp *til* 30 pst. Vi har fått en del tariffavtaler i de senere år, hvor det er fastsatt et akkordgrunnlag, men i mange fag har en det ikke. Det er ikke så lett, for det hersker ikke samstemmighet forbundene imellom om dette. De forbund som har et godt utviklet akkordsystem, vil ikke ha noe akkordgrunnlag, i alle fall ikke på 30 pst., fordi de får et akkordoverskudd som ligger langt over 30 pst. Vi har også noen som tjener under 30 pst., ja helt ned til 10 pst. Dette gjør at fra noen forbund er det krav om et akkordgrunnlag. Det er ikke tatt med her, men i praksis løser vi spørsmålet på den måten, at for de forbund som ønsker et akkordgrunnlag, tar vi opp forhandlinger, og flere forbund har allerede fått et akkordgrunnlag

på 30 pst. Det betyr således ikke at saken er droppet, at den ikke er med i forslaget.

Når det gjelder kvinnene, har vi gått ned fra kr. 1.75 til kr. 1.70 i Oslo. Vi har jo to forskjellige lønnsatser, de for menn og de for kvinner. Men forholdet er det, at da vi satte opp taket på kr. 2.60 for menn, så er dette beløpet ingen gjennomsnittsførtjeneste for menn. Gjennomsnittsførtjenesten for voksne menn over 19 år siste kvartal ligger på kr. 2.89. Gjennomsnittsførtjenesten for kvinner ligger på kr. 1.74. Da vi satte opp 2.60 og 1.75, var dette før det siste tallet forelå. Forholdstallet for kvinner satte vi høyere enn for menn, for å få kvinnes lønn opp. Forholdstallet for kvinner er meget høyere enn for menn, idet det er satt 30 øre høyere for Oslo og enda høyere utenbys. Det er dette som er grunnen til at vi gikk ned fra 1.75 til 1.70 for kvinner.

Likestillet med akkord har vi produksjonspremier og akkord-avsavn som nærmest kan sammenliknes med akkord. Produksjonspremieordninger som faktisk er akkord — der man kan tjene 12, 15, 25 kroner uken ekstra — vil bli beregnet som akkord. Vi har premieakkordordninger som er en kamuflering for lønnstillegg. De kan ligge lavt, på 2, 3, 4 og 5 kroner og det blir da ikke regnet som noen akkordordning, men kommer inn under dette systemet.

Når det gjelder alderen, har vi mange bestemmelser. Vi har grenser på 17, 18, 19, 20, ja til og med på 21 år, og i enkelte tariffavtaler finnes det ingen aldersgrense mellom unge og voksne arbeidere. Vi ble da enige om å sette aldersgrensen for voksne arbeidere til 19 år, for denne aldersgrense har vi i en rekke industrier. Lærlinger kommer ikke inn under denne bestemmelse før de er utlært, selv om alderen er over 19 år. Med lærlinger mener vi dem som lærer et fag, i 3, 4, 5 år osv. Ikke dem som har en bestemt øvelsestid ($\frac{1}{2}$, 1 eller $1\frac{1}{2}$ år) for å lære en spesialitet. Bare de som virkelig lærer faget og kan kalles fagarbeidere.

Så har vi punkt 4, der det heter: «Arbeidsförtjenesten i punkt 1 og 2 inkluderer dyrtidstillegg.» Dette skal jeg komme inn på senere, men jeg vil nevne, at når taket er satt til kr. 2,60 og kr. 2,50,

betyr det, at hvis indeksen går over den røde streken — som betyr 8 øre i tillegg — vil taket bli kr. 2,68 og 2,58.

Når det gjelder punkt 5, har vi ikke mange tilfelle av naturalytelser o. l. i tariffavtalene. Men det er kjent at likningsmyndighetene skal være svært liberale når de skattlegger dette.

Det siste avsnittet i punkt 5 er slik å forstå, at hvis man arbeider på 2. eller 3. skift, og da bare i 42 eller 41 timer f. eks., men har betaling for 48 timer — for at disse arbeidere ikke skal komme i en ugunstigere stilling enn de som er på dagskift — så dividerer man med 48 og ikke med 42 eller 41.

Etter punkt 6 får man ikke prosenter av det ekstraordinære tillegg hvis man arbeider overtid, men det tas med ved beregningen av feriegodtgjøringen.

Når punkt 7 har fått en slik ordlyd som gjengitt, kommer det av, at vi krevde 4 ukers oppgjør, men Arbeidsgiverforeningen påsto at dette skaffet dem så meget ekstraarbeid, at de ba om at vi måtte gå med på 3 måneders oppgjør, slik at den som i løpet av et kvartal arbeidet opptil 25 pst. eller under dette i akkord, ville få etterbetalt med 10 øre pr. time når det er gjort opp for dette kvartal, for så vidt hans fortjeneste ikke utgjør henholdsvis kr. 2,60 eller 2,50 pr. time. De som arbeider over 25 pst. i akkord, vil ikke få noen ting, selv om fortjenesten ligger under de to tak.

Av punkt 8 kan man se at arbeideren må *arbeide* det kvartalet han skal ha oppgjør for, for å få dette oppgjør.

Og etter punkt 9 skal altså disse bestemmelsene tre i kraft fra 15. april.

Alle disse 9 punkter under romertall II er det generelle avsnitt. Konklusjonen blir at det skal gis et tillegg på 10 øre pr. time med et tak på kr. 2,60 og 2,50. Men taket er slik, at hvis man tjener kr. 2,52, får man ikke 10 øre, men 8 øre i tillegg pr. time. Tjener man kr. 2,55, får man 5 øre mer i tillegg osv. Taket på kr. 2,60 eller 2,50 kan ikke overskrides.

Så har vi romertall III, som lyder:

«For hver tariffavtale forhandles det om de særkrav som par-

tene har framsatt eller — for tariffavtaler med senere utløp enn 1. april — som blir framsatt og som godkjennes av henholdsvis Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.

Særkrav som partene ikke oppnår enighet om, kan innbringes til videre behandling for et forhandlingsutvalg bestående av to representanter for Norsk Arbeidsgiverforening og to for Arbeidernes faglige Landsorganisasjon. Dette utvalg har rett til å avgjøre de særkrav som blir forelagt. Oppnås ikke enighet i 4-mannsutvalget, kan dette beslutte å la særkravet avgjøre av utvalget med en oppmann som oppnevnes av Riksmeglingsmannen, hvis ikke utvalget blir enig om oppnevningen.

Avgjørelsen av de særkrav som blir løst på denne måten, inngår i avtalen mellom partene. Særkrav som ikke blir løst, utstår til neste tariffrevisjon.»

Her må jeg forklare, at dette betyr, at for aprilfagene, der vi er enige om fremgangsmåten, går saken til 4-firemannsutvalget med oppmann eller til Lønnsnemnda, hvis en ikke blir enige, eller ikke annet er bestemt. Men for de tariffavtaler som løper ut i mai, juni, juli, august, september, oktober og november, må vi bruke den fremgangsmåten, at hvis vi ikke blir enige under forhandlingene, går saken til 4-mannsutvalget. Dette 4-mannsutvalget er som «de fire store i sikkerhetsrådet». Hvis disse fire ikke blir enige, blir det heller ikke noe resultat, men er de fire enige, kan det bli noe resultat. Alle særkrav må forelegges sekretariatet til godkjenning. Vi vil altså her følge samme linje som for aprilfagene. Er det saker som ikke blir løst ved forhandling og/eller i firemannsutvalget, må saken utstå til neste tariffrevisjon. Men hvis de fire blir enige om at man skal innkalle en oppmann, blir saken avgjort.

Romertall IV behandler feriebestemmelsene og lyder slik:

«Tariffavtalenes feriebestemmelser erstattes med følgende:

1. Ferie gis i samsvar med Ferieloven.
2. Inntil 15. mai 1950 skal systemet med ferie bøker og feriemerker bare gjelde når arbeidere slutter i bedriften i løpet av et opptjeningsår. De arbeidere som er i bedriftens tjeneste når de skal ha ferie, får sin opptjente feriegodtgjøring kontant utbetalt dagen forut for ferien.

Dette punkt gjelder ikke bygningsfagene. Heller ikke de av

Transportarbeiderforbundets overenskomster hvor partene er enige om å bruke ferieboksystemet.

3. Til gjengjeld inntas i alle overenskomster som nå inneholder bestemmelser om feriegodtgjøring under sykdomsfravær, følgende:

Arbeidere med minst 6 måneders forutgående tjenestetid (inklusive permisjon og fravær som skyldes tvungen militærtjeneste) i bedriften og som i løpet av et opptjeningsår har hatt sykdomsfravær legitimert av trygdekassen, skal ha feriegodtgjøring beregnet av timelønnen for sykdomsfraværet, begrenset til 3 måneder.

I den utstrekning overenskomstene begrenser retten til feriegodtgjøring under sykdomsfravær til enkelte grupper arbeidere, gjelder denne nye bestemmelse bare disse grupper.

Bestemmelsene i dette punkt gjelder bare de arbeidere som ikke får feriegodtgjøring under sykdomsfravær etter ferieloven.

4. I de overenskomster som nå har særskilt bestemmelse om tilleggsferie for skiftarbeidere med tjeneste på de store høgtidsdager, beholdes bestemmelsen om tilleggsferiegodtgjøring, mens bestemmelsen om tilleggsferie bortfaller.
5. I overenskomsten for tobakksfabrikkene opprettholdes nåværende anmerkning til § 5.
6. I overenskomsten for A/S Tyssefaldene opprettholdes bestemmelsen om at skiftarbeidere etter 6 måneders sammenhengende tjenestetid skal ha 3 ukers sammenhengende ferie, som gis mellom 16. mai og 30. september.»

I 1946 oppnådde vi en avtale med Arbeidsgiverforeningen om at for alle tariffavtaler med 12 dagers ferie, skulle man under sykdom få feriegodtgjøring for 12 uker. I ferieloven er dette falt bort, idet man der har bestemmelser for uke- og månedslønte, men ikke for timelønte. En av årsakene kan være at 3 ukers lønn betyr 6 pst. av årslønn, etter det gjennomsnittlige timeantall i året (ca. 2300 timer). Men for timelønte er feriegodtgjøringen 6½ pst., og det betyr at man får noe mer i feriegodtgjøring enn hva man strengt tatt skulle ha, for å dekke lønnen for 3 uker. Likevel mente vi at vi burde reise dette spørsmålet overfor Arbeidsgiverforeningen, om å få beholde den ordningen vi hadde før i de fleste tariffavtaler, nemlig at vi skulle ha ferielønn i inntil 12 uker under sykdom. Vi har også dette med fravær som skyldes permisjon på grunn av

militærtjeneste eller lovlig permisjon fra bedriftens side. Vi mente at også disse skulle få de 12 uker i ferieåret. Arbeidsgiverne sa at de nødig ville gå med på dette etterat den nye ferieloven er trådt i kraft. De har ikke noen forpliktelse til det. Men de sa videre at de likevel skulle gå med på det, men da må arbeiderne være så stabile at de er minst 6 måneder i en bedrift. Slike som flytter fra sted til sted, ville de ikke gi inntil 12 ukers ferielønn under sykdom. Denne 6 måneders grense kan komme til å virke urettferdig i bygningsindustrien. Der er jo forholdene slik, at selv om arbeiderne er meget stabile, så har de ofte ikke anledning til å arbeide 6 måneder i én og samme bedrift. Men vi skal ha særlige forhandlinger om feriebetalingen i bygningsindustrien, og da vil denne sak bli tatt opp igjen.

Jeg gjør også oppmerksom på at etter loven skal det innføres feriebooker og feriemerker, det kjenner vi til fra før bare i bygningsindustrien. Vi utsetter dette til 1950, men således at arbeidsgiveren er pliktig til å utstede feriebook hvis arbeideren slutter i bedriften. Vi vil følge den samme ordning som vi har hatt til i dag, og som stort sett har virket bra. Under krisen i 1930-årene var det riktig nok noen småbedrifter som gikk konkurs og de hadde ikke penger, og arbeiderne tapte sin ferielønn, men for Arbeidsgiverforeningens bedrifter har vi aldri hatt denne vanskelighet, så det skulle ikke være noen risiko med denne utsettelsen.

Ellers spurte vi forbundene om de hadde noen særbestemmelser som var bedre enn ferieloven, og vi tok da disse bestemmelser med i kravene våre. Men en rekke forbund svarte ikke på denne henvendelse, og vi har da ikke kunnet ta noen hensyn til dem.

I tillegg til alle disse punktene kommer de grupper som er oppført under romertall V:

1. protokoll av 4. april 1948 for avisbudene i Bergen.
2. — « 4. « — « bokbinderfaget.
3. — « 22. mars — « bygningsfagene.
4. — « 4. april — « DNL/NJMF.
5. — « 4. « — « garveriene.

6. protokoll av 4. april 1948 for gummiwarefabrikkene.
7. — « 2. « — « handel og kontor.
8. — « 5. « — « hermetikkfabrikkene.
9. — « 2. « — « hoteller og restauranter.
10. — « 4. « — « jernindustrien.
11. — « 3. « — « konserverfabrikkene
12. — « 3. « — « laste- og lossearbeidet.
13. — « 4. « — « møbelfabrikkene på Møre.
14. — « 3. « — « rutebilene i Oslo.
15. — « 4. « — « Skiensvassdragets Fellesfløtningsforening.
16. — « 4. « — « sprengstoffabrikkene.
17. — « 4. « — « teglverkene.
18. — « 31. mars — « trelastbrukene.
19. — « 3. april — « trikotasjefabrikkene, paraplyfaget, skredderfaget og kåpe-, kjole- og draktsyersker.
20. — « 4. « — « tønnefabrikkene på Møre.
21. — « 4. febr. og 4. mars — « tekstilfabrikkene.
22. — « 4. « — « skofabrikkene.

Disse skal det da forhandles om særskilt, og blir vi ikke enige, går saken den vanlige veien. Noen av kravene er allerede ordnet, mens andre går dels til firemannsutvalget med oppmann dels til Lønnsnemnda.

Før vi går videre må jeg si at etter hvert som tariffavtalene løper ut og såfremt dette forslag blir akseptert, skal lønnstillegget i den utstrekning det virker, gjelde fra 15. april, også for de grupper som har tariffutløp senere i år. Men *særkravene* skal reises og forhandles om etter hvert som de enkelte tariffavtaler løper ut. Kravene må utarbeides før den tid og legges fram for sekretariatet og så går man den vanlige veien. De fag som nå står for tur etter aprilfagene, er maifagene, og så går det slag i slag.

Så var det slutten på dette forslaget, som jeg vil lese opp:

«Direktør Erlandsen meddelte på arbeidsgivernes vegne at forutsetningen for at ovennevnte forslag kan bli vedtatt av Arbeidsgiverforeningen, er at Landsorganisasjonens representanter vedtar forslaget over bordet.

Forretningsfører Nordahl meddelte at Landsorganisasjonens forhandlere ikke hadde adgang til å vedta forslaget over bordet, men under de foreliggende forhold vil Landsorganisasjonen behandle forslaget på den måten at det forelegges Sekretariatet. Under forutsetning av at Sekretariatet er enig deri, vil Landsorganisasjonens representantskap bli innkalt for å treffe den endelige avgjørelse.

Direktør Erlandsen meddelte at Arbeidsgiverforeningen da vil gi endelig svar om sitt standpunkt til forslaget, når dette har vært behandlet i Landsorganisasjonens representantskap.

Han tilføyde at Arbeidsgiverforeningen ikke vil være bundet av foranstående bestemmelser, hvis forslaget ikke blir vedtatt og at forslaget ikke kan påberopes hvis det ikke leder til endelig løsning av tariffrevisjonen for 1948.

Svar avgis 15. april.»

Vi må være helt klar over, at hvis dette forslaget som foreligger her, ikke aksepteres av representantskapet, foreligger det ikke noe forslag i det hele tatt. Det foreligger i dag ikke noe forslag som kan sendes til uravstemning. Hvis dette forslag ikke blir vedtatt av representantskapet, må vi begynne forfra igjen med den vanlige runden, forhandling, megling, lønnsnemnd osv. Dette har vi diskutert inngående i Sekretariatet. Vi har spurt oss selv: Vil vi få noe bedre resultat om vi ikke aksepterer dette, men tar hver tariffavtale opp for seg til forhandling, megling osv.? Vi må være oppmerksom på at vi har det generelle krav, som er godkjent av Sekretariatet, og forbundene har ikke anledning til å stille noe annet generelt lønnskrav. Vi har fått representantskapets beslutning for at vi skal godkjenne alle krav, og noe annet krav vil ikke bli godkjent av Sekretariatet. Sekretariatet har sett rent praktisk på spørsmålet. Går vi den andre veien og tar hver enkelt tariffavtale for seg, vil de forbund som har tariffrevisjoner senere på året, ikke få noe lønns-tillegg nå. De må vente med forhandlingene til tariffene løper ut

— og jeg tør si — uten at de får noe *bedre* resultat enn det som foreligger på bordet i dag.

Det er under denne synsvinkel representantskapet må diskutere forslaget. Dette må vedtas. Det kan ikke sendes til uravstemning. Hvis det ikke vedtas her, foreligger det ikke noe forslag.

Jeg vil referere Sekretariatets innstilling:

I sitt møte 28. november 1947 vedtok Representantskapet at det av omsyn til den alvorlige økonomiske situasjon i landet ikke kunne tilrå noen generell forhøyelse av pengelønningene. Representantskapet henstilte inntrengende til de respektive forbund at det ikke ble foretatt noen alminnelig oppsigelse av de tariffavtaler som løper ut i 1948. Det ble vedtatt at ingen lønnskrav måtte reises uten at Sekretariatets godkjenning er innhentet på forhånd. I Representantskapets vedtak heter det videre at i de tilfelle hvor Sekretariatet på grunn av *urimelig lav lønn* eller andre særegne forhold godkjenner tariffoppsigelse, må fagorganisasjonens representanter ved eventuell behandling i Lønnsnemnda bedømme de særegne forhold og ta standpunkt i samsvar med den økonomiske situasjon og Representantskapets vedtak.

Ved behandling i organisasjonene har disse retningslinjer fått overveiende tilslutning blant Landsorganisasjonens medlemmer.

Det har etter dette ikke vært adgang til å reise krav om en generell forhøyelse av pengelønningene ved årets tariff-forhandlinger. Etter Representantskapets vedtak har det bare vært adgang til å stille krav om forhøyelse av lønninger som ligger urimelig lavt, eller hvor andre særegne forhold gjør seg gjeldende. I samsvar med dette godkjente Sekretariatet i møte 17. februar følgende generelle krav for aprilfagene unntatt sjømannstariffene og tariffene for handel og kontor, samt fløtningstariffene:

Samtlige voksne mannlige arbeidere, hvis timefortjeneste på ordinær tid ligger på *kr. 2,60* og derunder, og hvorav akkordarbeidet ikke utgjør minst 25 pst. av arbeidet tid, gis et tillegg av *10 øre pr. time*. Tilsvarende tillegg for dag- og ukelønte.

Under samme forhold gis voksne kvinnelige arbeidere et tillegg av *10 øre pr. time*, når fortjenesten ligger på *kr. 1,75* og der under.

Med voksne menes personer fra fylte 18 år i samsvar med Arbeidervernlovens bestemmelser.

I tariffavtale hvor det er fastsatt et beregningsgrunnlag for ak-

korder av minst 30 pst., forandres ikke dette beregningsgrunnlag som følge av foranstående tillegg.

I tariffer hvor beregningsgrunnlaget for akkorder er lavere enn 30 pst., heves dette opp til minst 30 pst.

I tariffer hvor det ikke er fastsatt beregningsgrunnlag for akkorder, fastsettes dette til minst 30 pst.

Beregningen av timefortjenesten og akkordarbeidets omgang foretas for hver 4. uke, og eventuelt 10-ørestillegg betales etterskuddsvis etterat beregningen er foretatt.

Disse bestemmelser gjøres gjeldende fra 1. april 1948.

Da dette krav ble lagt fram for Norsk Arbeidsgiverforening, stilte den imidlertid som betingelse for forhandlinger om en regulering av lønssatsene for aprilfagene, at forhandlingene måtte omfatte et samlet oppgjør for alle tariffer mellom N.A.F. og A.F.L. som løper ut i 1948. De drøftinger som ble ført på dette grunnlag, førte imidlertid ikke fram, idet arbeidsgiverne ikke kunne gå med på tillegg av denne størrelse. Sekretariatet ga deretter forbundene adgang til å si opp tariffene, men begrenset de krav som kunne stilles i samsvar med vedtaket av 17. februar.

Etter henstilling fra sosialministeren ble forhandlingene mellom hovedorganisasjonene gjenopptatt 18. mars. Under disse forhandlingene er det krav Sekretariatet la fram imøtekommet, med den endring at begrensningen oppad er satt til kr. 2,60 og kr. 1,70 for Oslo, og kr. 2,50 og kr. 1,60 for landet ellers. Likeså er beregningsperioden satt til ett kvartal. Spørsmålet om akkordgrunnlaget blir å ordne for hver enkelt tariffavtale hvor det stilles krav om det. En lang rekke særkrav er enten løst ved forhandlinger eller henvist til løsning i en spesialnemnd eller Lønnsnemnda. Tillegget skal gis fra 15. april også for de grupper hvis tariffer løper ut senere på året.

Arbeidsgiverforeningens forutsetning var at dette forhandlingsresultat skulle vedtas over bordet, og videre at den ikke ville være bundet av det foreliggende tilbud hvis det ikke blir vedtatt fra fagorganisasjonens side. Landsorganisasjonens forhandlere måtte imidlertid betinge seg å forelegge forhandlingsresultatet for Representantskapet.

Under henvisning til foranstående mener Sekretariatet at Representantskapet bør ta den endelige avgjørelse, og anbefaler derfor Representantskapet å gjøre sådant vedtak:

1. Det foreligger forslag av 5. april 1948 til ordning av tariffoppgjøret mellom Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og tilsluttede forbund godkjennes.
2. Representantskapet anbefaler forbundene å gjøre opp tariffavtalene utenfor Norsk Arbeidsgiverforening i det vesentlige etter de samme retningslinjer som er fulgt ved oppgjøret med Norsk Arbeidsgiverforening.

Det som det nå kan spørres om, er: Hvor mange vil lønns-tillegget omfatte? Vi har ikke noe annet beregningsgrunnlag enn Arbeidsgiverforeningens oversikt over alle som arbeider akkord her i landet. I eksportindustrien regner man 46,7 pst. menn og 36,7 pst. kvinner. I transportindustrien regner man 7 pst. Unntatt er laste- og lossearbeiderne. Landtransporten er den største gruppen. I hjemmeindustrien er det 27,8 pst. menn og 43 pst. kvinner. Dette er den største industrigruppe med akkordarbeidere og med størst antall kvinner. I håndverket er det bare 15,6 pst. i akkord, og det er vesentlig i bygningsindustrien. De andre grupper utenfor bygningsindustrien har lite akkordarbeidere, og av kvinner er det bare 4,6 pst.

Arbeidsgiverforeningen oppgir at omtrent 40 pst. av årsverkene er akkord og 60 pst. er dagtid, og at deres bedrifter tilsammen teller ca. 170–180 tusen arbeidere. Etter dette skulle 60 pst. av de medlemmer som kommer inn under Arbeidsgiverforeningen få disse 10 ørene, og de 40 pst. ikke få det. Men *slik* kan en ikke regne.

Vi har grupper med så høy lønn, at de ikke kommer med her, f. eks. mange i bakerfaget og i den grafiske industri, spesielt innenbys, men også utenbys. Det fins også andre grupper, men de fleste av dagtidsgruppene har ikke en timelønnsfortjeneste på kr. 2,60 og derover i Oslo. De aller fleste ligger med timelønn og dyrtidstillegg tilsammen *under* disse tak som er nevnt her. Selv om man ikke kan regne det ut, skulle man antakelig kunne gå ut fra, at omkring halvparten av Landsorganisasjonens medlemmer vil komme inn under dette. Denne tiøringen er ikke noe dyrtidstillegg på vanlig måte, det er faktisk et ekstraordinært tillegg. Jeg vil kalle dette det første skritt på veien til å få innført generelle bestem-

melser om akkordavsavn, og *det* er et gammelt problem. I Danmark og Sverige er dette løst på en annen måte enn hos oss, idet de bygger akkordavsavnet på minstelønssatsene. Timelønningene ligger lavere der. Hos oss ligger de høyere. I de industrier og fag hvor det arbeides akkord, men hvor en del grupper ikke har akkord, blir en nødt til å finne fram til spørsmålet om akkordavsavn.

Spørsmålet skal tas opp. Det er reist av Jern- og Metallarbeiderforbundet, og vi har en protokoll i forbindelse med dette, om at spørsmålet om akkordavsavn skal behandles av hovedorganisasjonene, og disse forhandlinger skal være avsluttet innen 31. desember i år.

Det er vanskelig å regne ut hva dette forslag koster totalt. Forutsetningen er at forslaget også skal gjennomføres utenfor Arbeidsgiverforeningen. Arbeidsgiverforeningen har regnet ut at for sine medlemmer vil dette bety ca. 18–20 millioner kroner pr. år, men disse omfatter jo bare $\frac{1}{3}$ av det samlede arbeiderantall. De andre $\frac{2}{3}$, selv om ikke alle er organisert, kommer med i lønnsoppgjøret. Vi har omkring 450 000 medlemmer. Jeg tør ikke si hva dette kommer opp i, men hvis vi holder oss til Arbeidsgiverforeningens tall, som heller ikke er noe nøyaktig tall, er det ikke umulig at det vil bety over 50 millioner kroner på ett år. Hertil kommer da de uttellingene som staten må gå til for å forhøye lønningene, muligens en 50–60 millioner kroner. I løpet av året kan altså dette komme opp i en 100 millioner kroner i *ny* kjøpekraft, mens *varemarkedet innskrenkes* og det blir mindre å få kjøpt. Kjøpekraften økes da med 100 millioner kroner, og den *kan* øke mer. Vi har sett at indekstallet har steget i den siste tiden, og det ligger nå på 159,6. Så vidt jeg kan forstå, er det sannsynlig at når vi kommer fram til den 15. juni, som er den kritiske måned, vil indekstallet ligge over 160,8, som er den røde streken. Det vil bety at vi fra 1. juli d. å. har krav på et tillegg av $7\frac{1}{2}$ øre pr. time for alle voksne kvinnelige og mannlige arbeidere. I avtalen heter det at dette tillegget skal rundes oppad eller nedad og det vil faktisk bety 8 øre i tillegg fra 1. juli. Vi må se denne prisutvikling i øynene, og prisene på det internasjonale marked øker fremdeles. Når

tillegget gjøres gjeldende fra 15. april, vil det sikkert også komme til å innvirke på selve prisutviklingen her i landet.

Jeg kan ikke tenke meg at Staten med de prissubsidier — jeg snakker nå for egen regning — som vi har i dag, kan gå enda lenger på den veien. Jeg tror vi må regne med at Staten må redusere prissubsidiene, og det betyr stigning i prisene, og vi kommer i en stadig ugunstigere stilling. Den økonomiske stilling i øyeblikket er betydelig vanskeligere enn den var i november i fjor, da vi diskuterte saken her i Representantskapet, og enda mer enn i fjor høst da vi diskuterte den såkalte lønnsstoppløven. Hvorvidt Marshall-hjelpen vil bety noen bedring, kan vi ikke si noe om i dag. Det er mulig det kan bli bedre. Men selv om det kan bedre arbeidssituasjonen, vil det ikke medvirke til at prisnivået går den andre veien. Kanskje vår status blir bedre når vi kommer lenger ut i året, og kanskje det kan bli større tilførsel på råmaterialer. Men jeg ser det slik, at ennå har det internasjonale prisnivå ikke nådd toppen. Det er denne anstrengte prissituasjonen vi må se i øynene.

Jeg vil referere et brev som er kommet til oss fra Bygningsarbeiderforbundet (datert 13. april 1948):

«Ad Tariffsituasjonen 1948.

Ovennevnte sak ble behandlet på ny i forbundsstyrets møte 9. ds. og etter en lengre diskusjon vedrørende det fremsatte forslag ble følgende vedtatt:

«Forbundsstyret uttaler at de ikke finner forslaget tilfredsstillende for bygningsarbeiderne, men man kan anbefale forslaget vedtatt, under forutsetning av at der under de nåværende forhold ikke blir noen lønnsgruppe som ved årets tariffrevisjon får lønnsreduksjon.»

Forbundsstyret er av den oppfatning at Representantskapet, som trer sammen 14. ds., må bli kjent med forbundsstyrets behandling av saka.»

Dette er vi enige om. Vi mener at ingen vil få lønnsreduksjon selv om de dårligst betalte får lønnstillegg. Når det gjelder de avtaler vi behandler i dag, de som er inngått med Arbeidsgiverforeningen, da er det ikke spørsmål om lønnsreduksjon for

Bygningsarbeiderforbundets medlemmer. Men vi kan ikke gi noen garanti for, at de tariffavtaler utenfor Arbeidsgiverforeningen, og som har høyere lønnssetser, også vil få beholde disse satser. Denne sak skal det forhandles om, og hvis man ikke blir enige, går den til meglings- og lønnsnemnd. Hva resultatet kan bli av Lønnsnemndas behandling, er det umulig å si. Det er ikke spørsmål om noen lønnsreduksjon, etter det opplegg som ligger her.

Sekretariatet har på grunnlag av den økonomiske situasjon, sammen med Forhandlingsutvalget, anbefalt Representantskapet å gjøre opp tariffrevisjonene i år på dette grunnlaget. Hvis ikke Representantskapet vil det, foreligger det ikke noe forslag.

Jeg vil, selv om det er noe ekstraordinært, på Sekretariatets vegne anbefale Representantskapet å godkjenne den innstilling som foreligger.

Møtet hevet.

Ettermiddagsmøtet onsdag den 14. april.

Ordstyrer: *Konrad Nordahl*.

Møtet ble satt klokken 15 presis. — Øivind Engebretsen, Norsk Fengselstjenestemannsforbund, som i formiddagsmøtet var fraværende på annet møte, var kommet.

Protokollen fra formiddagsmøtet ved *P. Mentzen* ble referert og godkjent uten bemerkninger.

Diskusjonen om tariffrevisjonen 1948.

Andreas Torp: Kamerater! Jeg skal ikke diskutere det framlegget som ligger her. Det som jeg synes er det mest kjedelige i framlegget, er direktør Erlandsens tilføyelse til forslaget. Det er første gang jeg har sett noe slikt i et forslag til arbeiderne. Jeg mener derfor at det første vi må kreve er, at den protokolltilførselen blir tatt vekk, før en tar stilling til selve forslaget. Jeg vil foreslå:

«Etter at L.O.s formann har redegjort for forhandlingene med N.A.F. om den generelle ordning av årets tariff, er Representantskapet blitt bekjent med den protokolltilførsel som direktør Erland-

sen har latt tilføre forslaget. Denne protokolltilførsel er ikke mindre enn at direktør Erlandsen gjennom denne protokolltilførsel vil diktere over norsk fagbevegelse.

Skal norsk fagbevegelse beholde sin selvstendighet, kan ikke Representantskapet behandle det foreliggende forslag før protokolltilførselen er trukket tilbake av direktør Erlandsen.»

Thorleif Andresen: Jeg skal ikke komme inn på de enkelte punkter. Skulle en holde seg til Nordahls utredning, så var det 14 representanter som i forrige representantskapsmøte var imot den linje som var trukket opp og som ble fulgt. Det er mange forbund som ikke har fulgt den linje som ble trukket opp. Det er uriktig å si at dette representantskap som følge av forrige representantskaps vedtak, kan vedta det foreliggende forslag. Nå fratar en de enkelte forbund og medlemmene retten til å bestemme over sine forhold. Mitt forbund berøres ikke så meget av forslaget, men det er heller ikke riktig at jeg da skal være med på å bestemme over de andre forbund. Det anser jeg for å være helt uriktig. Jeg vil derfor ikke nøye meg med å fastslå at denne protokoll er sørgelig. Direktør Østberg i N.A.F. ringte oss opp i dag og ville ha fastsatt en møtedag for oppsetning av protokoll, så en kunne gå til Lønnsnemnda. De betrakter således forslaget allerede for vedtatt. Jeg vil foreslå:

«Sekretariatet oppfordres til å sette fram forslag til Arbeidsgiverforeningen om at fristen for svarets avgjørelse utsettes inntil forslaget er behandlet og avgjort av medlemmene ved uravstemning.»

Jeg er klar over at hvis forslaget sendes til uravstemning, så er det ikke noe forslag. Men trass i det, så stiller jeg mitt forslag.

Øistein Marthinsen: Det har sikkert ikke vært greit for våre forhandlere å gå til forhandlinger, når arbeidsgiverne har hatt kjennskap til at vi var bundet innenfor en viss ramme. En møter en flokk arrogante arbeidsgivere. De er på offensiven. Det viser også direktør Erlandsens protokolltilførsel. De som dette forslag gjelder, skal ikke ha adgang til å være med og bestemme. Det er ikke riktig. Jeg tror nok at medlemmene ville ha vedtatt det. Vi gjennomgikk forslaget i vårt forbundsstyre i går. Vi har ensartede lønnssetser over hele landet, og når en ser på denne gradering, så er det naturlig at en

vil reagere. En har nå begrenset dette oppad til de satser som her står. Den gang en talte om disse 10 øre, var ikke denne begrensnings tatt med, men nå er den altså kommet med. Da vi fremla våre forslag, så stilte vi ikke store lønnsmessige krav. Etter romertall III så skal et utvalg behandle særkrav som partene ikke oppnår enighet om. Hvis én av dette utvalg ikke er enig, så kan det ikke bringes inn for Lønnsnemnda. Jeg kan ikke forstå en slik fremgangsmåte. Jeg anser det mest formålstjenlig at forslaget sendes ut til uravstemning. Jeg har ingen frykt når det gjelder våre medlemmer. Vi skal ikke frata medlemmene deres bestemmelsesrett. De som skal arbeide under dette, må ha adgang til selv å avgjøre det. Jeg tror ikke L.O. risikerer noe ved å gå inn for denne behandlingsmåte.

Elias Volan: Når Østberg har henvendt seg til Murerforbundet allerede i dag om forhandlinger, så skyldes vel det den protokoll av 20. mars som ble oppsatt for Murerforbundet og Bygningsarbeiderforbundet sålydende:

«År 1948 den 20. mars holdtes forhandlingsmøte mellom Norsk Arbeidsgiverforening, Arbeidernes faglige Landsorganisasjon, Norsk Bygningsarbeiderforbund og Norsk Murerforbund angående behandlingsmåten av de særkrav som partene har framsatt ved tariffrevisjonen.

Til stede for:

Arbeidernes faglige Landsorganisasjon: Bråthen og Mentsen.

Norsk Bygningsarbeiderforbund: Framnes og Rønning.

Norsk Murerforbund: Andresen og Kristiansen.

Norsk Arbeidsgiverforening: Østberg og Hoelfeldt Lund.

Entreprenørenes Landssammenslutning: Gløersen, Schjoldager og Klaveness.

Forhandlingene holdtes i tilslutning til Arbeidsgiverforeningens generelle forslag romertall III og behandlingen av særkravene.

Partene enedes om å anbefale at — uansett hvordan behandlingsmåten av særkravene generelt ble ordnet — man for de egentlige bygningsfag skulle oppta forhandlinger, eventuelt megling eller lønnsnemnd, om følgende av de særkrav som fra begge sider var reist ved tariffrevisjonen:

1. Kravet om at landsoverenskomstene mellom hovedorganisasjonene skal være gjeldende for alle byggebedrifter i vedkommende fag.
2. Kravene om akkordtariffenes stedlige virkeområde og deres innhold.
3. Kravet om egen akkordtariff for murarbeiderne.
4. Kravet om beregningen av feriegodtgjørelsen.
5. Kravet om bygrensebestemmelsene for Oslo og gangtidsbestemmelser hvor det ikke er bygrense.
6. Kravet om endrede reisegodtgjørelse og dietgodtgjørelse ved arbeid utenfor arbeidernes hjemsted hvor nattopphold var nødvendig.
7. Dyrtidstillegget ved akkordarbeid i Oslo.

De særkrav som ikke er nevnt ovenfor, behandles på den måte som Landsorganisasjonen og Arbeidsgiverforeningen generelt blir enig om.»

Dette er undertegnet av Østberg og Gløersen og av G. Bråthen, P. Mentsen, Peder Framnes og Thorleif Andresen.

Der har representantene for vedkommende organisasjoner blitt enige om å forhandle om særkravene, eller megling eller lønnsnemnd. Ser en dette i sammenheng, så er det ikke noe merkelig i at Østberg henvender seg til Murerforbundet. Når det gjelder bokbinderne, så var forholdet at en i tariffperioden skulle forhandle om særkravene. De særkrav som således er reist, de særkrav kan nå avgjøres. Men det kan selvsagt reises andre særkrav, og de skal henvises til dette 4-mannsutvalg, med eventuell oppmann. Det er således en mulighet for å få avgjort særkrav. Helt fra 1917 fikk en protokolltilførsler om særkrav som det skulle være adgang til å forhandle om i perioden. Men vi har aldri fått særkravene løst på den måten. Nå skal det være slik at alle de gamle særkrav som en ikke har fått avgjørelse for, skal det forhandles og megles om, eventuelt gå til Lønnsnemnda. Forhandlernes krav var at forslaget måtte forelegges medlemmene til uravstemning. Men da sa Arbeidsgiverforeningen, at da får hvert forbund komme med sine krav, og da har også vi arbeidsgivere våre krav å stille. Vi har en rekke

spørsmål fra 1946 som ennå ikke er løst av Lønnsnemnda. Det en vil oppnå ved en uravstemning, er bare å få saken utsatt, og noe bedre forslag vil en sikkert ikke få fra Lønnsnemnda, og en mister dette tillegg i hele den tid det tar til Lønnsnemnda får gått igjennom det hele. En kan risikere at saken ikke blir avgjort før i 1949.

Bjarne Dahlberg: Når det gjelder vurderingen av denne sak, så ser jeg annerledes på den enn Landsorganisasjonens formann. På sett og vis har en fått godtatt Representantskapets vedtak. De lavest lønnede er rykket opp. Men når det gjelder spørsmålet om de mer særegne forhold, så har Sekretariatet ikke oppnådd noe der. L.O.s formann la ikke skjul på at det ikke hadde vært noe reelt for de som skulle gå foran her, nemlig aprilfagene. De *særegne* forhold er ikke nevnt, slik som en hadde ventet det etter Representantskapets vedtak. Vi for vårt vedkommende har særegne forhold. Det samme gjelder andre forbund. Jeg vil appellere til dere. Jeg vil foreslå:

«Representantskapet vedtar det foreliggende forslag under forutsetning av at de kun omfatter aprilfagene og avtaler som løper ut før 1. april.

For de øvrige forbund skal Sekretariatet vurdere de *særegne* forhold og fremme krav deretter.»

Dette lar seg nemlig gjøre. I det opprinnelige krav så lå det slik an at en kunne sette enkelte grupper utenfor. Det *var* mulig å ta enkelte grupper ut. Jeg kan ikke med god samvittighet gå inn for å anbefale mine medlemmer å vedta det foreliggende forslag.

Albert Karlsen: Det var til punkt 2 i Sekretariatets innstilling jeg tok ordet. Vi har medlemmer i Landsorganisasjonen som ikke kommer inn under dette. Vi har arbeiderne som arbeider i Statens tjeneste. Vi har over 300 overenskomster som kunne vært oppsagt, men vi har vært lojale. Vi har alene sagt opp veiarbeidernes, havnevesenets og så for jernbanearbeiderne i Oslo og omegn, deres overenskomster. Når det derfor gjelder punkt 2 i Sekretariatets innstilling, så forutsetter jeg at når det gjelder Veidirektoratet, Statens havnevesen og Statens personalkontor, at det da skjer på den måten vi har være enige om. Får vi en slik erklæring, så vil jeg stemme

for forslaget her. L.O. må få fullmakt til å ordne lønssatsene for urimelig lønnede arbeidere.

Daniel Abrahamsen: Det som forskrekker oss er direktør Erlandsens betingelse om at L.O.s medlemmer skal fratas retten til å uttale seg om et forslag. Derfor er det også forståelig at et slikt forslag fremkommer som det Andresen har stilt. Vi må ikke kneble medlemmene og la Arbeidsgiverforeningen bestemme. Med hensyn til det foreliggende forslag, så er det naturlig at en taler for sin syke mor. Det er ikke noe bra forslag for håndverksfagene. Vi mener også det er uheldig å dele landet opp slik som det gjøres her i forslaget. Vi kan ikke være med på en slik deling av landet. Representantskapets vedtak og forutsetningene for det, har ikke vært holdt. Priskontrollen er ikke kommet, lettelser i skattene er heller ikke kommet. Prisindeksen er kommet til 160.6. De ting som en hadde lovet i samband med vedtaket, har ikke holdt stikk. Disse ting gjør det nødvendig å se på forslaget ut fra de forutsetninger som ikke er holdt etter Representantskapets vedtak forrige gang. Jeg vil foreslå:

«Representantskapet uttaler: De forutsetninger som Representantskapsmøtet i november måned bygde på, er i den tid som er gått ikke innfridd. Levekostnadene er steget, og noen effektiv skattelettelse har ikke funnet sted. Utbyggingen av priskontrollen er uteblitt. Samtidig er landets produksjon steget betydelig.

Representantskapet er derfor av den mening at den økonomiske utviklingen gjør et lønnstillegg for samtlige lønsmottakere berettiget og nødvendig. Et lønnstillegg må i høyere grad komme de lavest lønte til gode, slik at disse kommer nærmere opp mot gjennomsnittsførtjenesten i industrien i dag.

Det foreliggende forslag kan derfor ikke tilrådes vedtatt.»

Gunnar Braathen: Jeg skal ikke gå noe særlig inn på sakens realitet, men holde meg til formannens redegjørelse. Men til Albert Karlsen vil jeg straks ha sagt at vi opprettholder vårt standpunkt om at disse grupper må vi ta oss av, slik som det også har vært meningen. Jeg føler meg overbevist om at hvis en ville tenke seg tilbake til forholdene sist vi hadde representantskapsmøte, i novem-

ber, så ville argumentasjonen her bli noe annerledes. Hadde det økonomiske grunnlag den gang vært som i dag, så ville forrige representantskap ha vedtatt prolongasjon. Enhver økning av pengebeholdningen vil være innledningen til en inflatorisk situasjon, hvor ingen vil kunne øyne enden. Når det gjelder det forslag som her er fremlagt og som vi har medvirket til, så har vi faktisk også vært med på en inflatorisk linje. Men vi våger ikke å gå lenger. Da må andre ta ansvaret for det. En må være oppmerksom på den ting. Når det gjelder det Representantskapet sist sa i punkt 2 og som inneholdt «et lite gløtt», så ble det også sagt at det var ikke mange som kunne regne med å komme gjennom den gløtt. Det var utgangspunktet for de forhandlinger vi gikk til. Det resultat som nå foreligger, ligger på et høyere plan, har en ganske annen høy størrelsesorden enn tidligere. Det er mitt personlige standpunkt. «En skal ikke la seg diktere av direktør Erlandsen.» Hva er forholdet? I Arbeidsgiverforeningen vedtok de at en ikke ville gå med på noen forbedring. Og forhandlingene gikk over ende. Men så kom Sosialdepartementets skriftlige pålegg om at forhandlingene skulle gjenopptas. Det er ikke frivillig direktør Erlandsen er gått til disse forhandlinger. Det er etter henstillinger i påleggs form fra Regjeringen at de gikk til nye forhandlinger. Jeg tror at Arbeidsgiverforeningen mer enn gjerne ville ønske seg at forslaget ble forkastet, så den derved kan komme unnav sitt ansvar og at det blir oss som sitter med ansvaret. Vi har sagt fra at taket 10 øre var et ultimatum, som til slutt ble akseptert. Videre har vi så de særkrav som kommer etter april måned og som også skal behandles. Og vi kan for de øvrige fag da se på aprilfagene hva som kan gjennomføres. Bakerne har en minstelønn på 85 kroner + dyrtidstillegg. Det kan ikke sies at det er et lavtlønnet fag. Men det som de ikke har klart å gjennomføre, er minstelønssystemet. Vi får i fellesskap også lære bakerne å arbeide etter minstelønssystemet. Vi får selvsagt se på de særkrav som reises. Men jeg tror ikke Representantskapet vil gå med på å si at 85 kroner + dyrtidstillegg er lavt lønnet.

Klaus Kjelsrud: Jeg gikk personlig sterkt inn for Sekretariatets

linje, fordi jeg mente den ville gagne arbeiderbevegelsen best. Det er sagt at forutsetningene ikke lenger er til stede. Det kan være noe riktig, men bare delvis. Men de økonomiske forutsetninger er til stede, og de er kanskje ytterligere forverret. Når jeg må ta forbehold her til Sekretariatets forslag — punkt 2 —, så er det av den grunn at vi har holdt oss til forutsetningene. Vi prolongerte tariffen på grunn av Representantskapets vedtak, fordi vi mente at Representantskapets linje vil bli fulgt. Vi var også villig til å prolongere for 1948, om andre forbund gjorde det. En landarbeider har kr. 1,57 pr. time. Nå er det så at han har rett til å kjøpe av gårdens produkter til salgspris, har billigere husleie, men reelt har de ikke mer enn kr. 1,57. Vi må ha rett til å stille krav, slik som forutsetningen var.

Ivar Lie: Det var med en viss spenning en møtte til dette representantskapsmøte og med den innkallelse som ble gitt. Torp sa det som også er min oppfatning av dette dokument. Hvis ikke denne forsamling vedtar dette, så foreligger det ikke noe forslag. Da må vi begynne på nytt forfra. Det var vel ikke slik Regjeringen hadde tenkt seg det med sitt pålegg. Vi skal være oppmerksom på at vi overalt har en passivitet i fagorganisasjonen. Kan det bli annerledes, slik som det nå går. Det er det som en får i lønningsposen som er det avgjørende. Slik er det iallfall for hovedbestanddelen innen organisasjonen. Selvsagt er det også andre ting som veier, men vi skal ikke være blind for at innholdet i lønningsposen er det mest avgjørende. Jeg vil stemme for at forslaget går ut til uravstemning. Til selve forslaget vil jeg si at det var dog noe lite med 10 øre. Vi husker på forrige representantskapsmøte at en rekke forbund tok sine forbehold, i dag ser vi de samme forbund også fremme. Det klokeste er å sende saken ut til medlemmene. Vi må ha den tillit til medlemmene at de også kan bedømme situasjonen.

Alf Andersen: Det er 2 ting som har vakt diskusjon: behandlingsmåten og resultatet som foreligger. Når det gjelder behandlingsmåten, så er det sagt at en ikke skal umyndiggjøre medlemmene. Hvem har gjort det? Vi sendte Representantskapets vedtak ut til

uravstemning. Flere andre forbund gjorde det samme etter forrige representantskapsmøte. Vi ville nemlig at medlemmene skulle ha følelsen av at de var med. Når det gjelder resultatet, så er jeg enig i at forslaget går videre enn det en hadde ventet å få. 50 prosent av de mannlige og 35 prosent av de kvinnelige medlemmer hos oss vil få forhøyelsen. Vi makter aldri en solidarisk lønnspolitikk ved frie tariffrevisjoner. Skal vi fortsette den solidariske lønnspolitikk, så må det være hovedorganisasjonen som trekker opp retningslinjene. Derved umyndiggjør en ikke medlemmene. Vi må se på forslaget som en helhet og at alle tariffes som utløper i 1948 vil få dette tillegg allerede nå. Stort sett så kan jeg ikke forstå at en sier at forslaget er dårlig. Jeg har hørt det motsatte, at en er behagelig overrasket over resultatet.

Peder Ødegaard: Bakgrunnen for Representantskapets vedtak sist var den økonomiske situasjon. Det er riktig at forslaget her går noe videre enn en hadde tenkt seg. Vi var i vårt forbund ikke innstilt på å oppsi alle overenskomster. Jeg sa i forrige representantskapsmøte at en måtte vise noen tillit til forbundene også. Det er ikke riktig at det ikke er sagt ifra når det gjelder de lavestlønnete. Underhånden er det sagt at hvis vårt forbund fikk anledning til å oppsi tariffene, så ville det være de i Sekretariatet som også ville reise et slikt krav, selv om lønningene der lå høyere. Er det slik, da er det ut fra andre hensyn en tar avgjørelsen. Realiteten i det foreliggende forslag er at de som har under en viss lønn, kan få 10 øre og de som har høyere, kan få noen ører. Når det gjelder det utvalg, som omtales i forslaget, så kan en gå ut fra at alle særkrav vil bli utsatt til neste tariffrevisjon. N.A.F. vil nok ikke gå med på noe av det i perioden. Jeg synes også at det er uriktig at en liten forsamling som denne skal avgjøre saken for alle medlemmene. Det er ikke heldig.

Thora Johansen: Jeg representerer en ganske liten gruppe. Vi er bare 70 000 kvinner. Det ser bra ut med 10 øre, men når en vet at tallene ble senket fra 1.75 til 1.70 så er det ikke så bra. Moralsk må det da være galt å gjøre det for kvinnene som er dårligst lønnet.

Landsorganisasjonens formann uttalte at det prosentvis var noe bedre for kvinnene enn for mennene. Men vi holder oss til de reelle satser som står. Jeg vil henstille at en forsøker å få satsen for kvinner satt til kr. 1.75. Vi skal rope det ut så høyt at taket vil bli løftet.

Kristoffer Jakobsen: Det er ikke nødvendig å rippe opp igjen om den økonomiske situasjon i landet. Vi kjenner den etter krigen. Sekretariatet har fått i oppdrag å finne fram en farbar vei. Vi fikk først lønnsstopploven, som en dengang mente en ville komme til å beholde i lang tid framover. Men den ble opphevet etter 3 måneder. Vi hadde så representantskapets møte i november, hvor en vedtok ikke å stille store generelle lønnskrav. En slo fast kravet om å få prisene nedover og få en virkelig priskontroll. Det viser seg alltid at det er arbeiderklassen som taper under slike forhold. Vi fikk den gang samtidig en redegjørelse fra L.O.s viseformann om hva som ville bli gjort. Det kunne virkelig ha interesse å få vite hva som er gjort? Novembermøtets resultat var at en ut fra den økonomiske situasjon, som var prekær, ikke kunne stille større krav, og forholdene er ikke annerledes i dag. Spørsmålet er om fordelingen av byrdene. Vi kan ikke leve over evne. Når det gjelder forrige representantskapsvedtak så sendte vi det til uravstemning og medlemmene var enige i at en under de nåværende forhold ikke skulle reise krav. Den situasjon vi er oppe i maner oss til forsiktighet. Jeg vil advare mot vedtak som i sin konsekvens fører til at vi får et dårligere resultat enn det som i dag foreligger. Om dette har representantskapet tidligere uttalt seg og også medlemmene.

Ole Hauan: Jeg er klar over at sekretariatet og dermed forhandlerne har gjort alt hva de kunne. Men forbundene har ikke opptrådt slik. Forbundene burde ha innkalt sine representanter i L.O.s representantskap, slik at de virkelig hadde hatt kjennskap til sakene. Det er et stort ansvar en står overfor i dag. Hvis forbundene hadde innkalt sine representanter, så ville en hatt en linje å gå ut fra. Forslaget som foreligger her er ikke så av veien. Det er sikkert mange tusener utover som vil høste fordel av det. De høyere lønninger vil riktignok ikke oppnå noe, men linjen har jo vært å hjelpe de laveste.

Men jeg er uenig i at landet skal deles opp i soner. Forholdet er jo at her i byen har en akkord, hva en ikke alminneligvis har ellers i landet. En burde hatt et ensartet «tak» over hele landet. Det er arbeidsgiverne som tjener på at en deler det slik opp. Jeg tror — tross ansvaret — at det riktige er å vedta forslaget, så får heller medlemmene ta meg etterpå.

Eugen Wiik: Jeg kan ikke være enig i forslaget. En har inntrykk av at det bare er en part her. Men en må vel nå ta arbeiderne med som en jevnbyrdig og virkelig part. En tar dette nærmest som en stor gave fra arbeidsgiverne. Men det er det ikke. En annen ting er dette med det 4-mannsutvalget som skal nedsettes. Arbeidsgiverne har nok store krav og de har håp om å få det igjennom. Jeg nevnte ved forrige representantskapsmøte nødvendigheten av å rasjonalisere omsetningslivet. Statsministeren svarte at en ikke kan gå lenger før en hadde hatt valg. Men jeg vil gjenta at det er nettopp her vi har en stor margin å gå på. Jeg kan ikke stemme for forslaget.

John Wivegh: Jeg antyder i sekretariatet muligheten av «2 tak», men da ville en ha fått en indre strid. Derfor var det ikke gjennomførbart. Forslaget er bedre enn ventet og vi har faktisk omtrent enstemmig funnet å anbefale forslaget, selv om vi ikke så sterkt berøres av forslaget. Jeg tviler ikke på at dette ville bli lønnsnemndas kjennelse, men vi vil ganske sikkert ikke oppnå noe mer. Men da vil høsttariffene ikke få dette tillegg før deres tariff er i orden. De aller største grupper innen L.O. har behandlet novembervedtaket og godtatt det. Er det da riktig at representantskapet skal bestemme at tusener av medlemmer i L.O. ikke skal få tillegget før til høsten?

Peder Framnes: Når det gjelder selve forslaget så har jeg som medlem av hovedforhandlingsutvalget gått inn for det. Når det gjelder skrevet fra Bygningsarbeiderforbundet så er det et viktig punkt der, ferispørsmålet. Riktignok skal bygningsarbeiderne kunne ta det opp og eventuelt fram til lønnsnemnda. Det vil bety ganske meget for oss. Det er sjelden at våre folk har en 6 måneders tjenestetid. Av Bygningsarbeiderforbundets 45 000 medlemmer så er det 4 289 som har timelønninger over det som er fastsatt her mellom

L.O. og N.A.F. Selv om vi er klar over at det ikke kan være tale om en alminnelig lønnsøking, så må det heller ikke kunne tales om lønssenkning. I mange tilfelle er det nødvendig å forhøye akkordene utover i landet. Dessuten er det det forhold, at en i en årrekke har hatt disse tillegg, og det vil bety en lønssenkning for mange medlemmer hvis en sier at det skal slås ned nå. Det må avvikles i løpet av en viss tid. I de boligbygg vi har i vårt eget selskap, viser statistikken at det siden 1939 inklusive dyrtidstillegg representerer 22–28 prosent lønnsøking, mens stigningen i materialprisene er 98 prosent. Dette skyldes igjen atskillig av såkalte «tomgang», men det skyldes ikke bygningsarbeiderne.

Johan Moksnes: Enhver lønsmottaker føler alltid å ha for lite. Det forslag som her foreligger er det som Sekretariatet gikk inn for. En bør ikke da trekke saken i langdrag. Vårt forbund kom med på tampen. Vi er enige om hvor «taket» for lønnsgruppene skal ligge, men det har oppstått visse vansker. Jeg vil antyde et forslag om at det må kunne gå an å få komme tilbake til enkelte av bestemmelsene etterpå. Jeg vil foreslå:

2. avsnitt, siste punktum forandres til:

«Oppnås ikke enighet i 4-mannsutvalget, skal særkravet avgjøres av utvalget med en oppmann som oppnevnes av Riksmeglingsmannen, hvis ikke utvalget blir enige om oppnevningen i 3. avsnitt, utgår siste punktum.»

Det tilsier at bestemmelsen om at det må utstå til neste tariffrevisjon må utgå. For øvrig anbefaler jeg forslaget.

Rasmus Rasmussen: Jeg skal ikke holde noe vitnemål. Enda det kunne være fristende å få mine medlemmer til å rope høyt, ja så høyt at taket faller av. Men da blir det ikke levelige vilkår i huset. Jeg har gått inn for forslaget. Vi har gjennom årene arbeidet oss fram til en levestandard som det har stått respekt av, selv om den har vært uensartet. Hvordan er situasjonen i dag? Hele landet er kommet i en slik situasjon at vi må se det som en helhet og ikke gruppevis. Det er ut fra dette hensyn at forslaget er framkommet, og det er også ut fra det hensyn at jeg for min del har gått inn for det. Det er representantene for de best lønte grupper som kommer

med forslag. Vi får legge det i det som vi vil. Men vi bør gå inn for det forslag som her foreligger. Det er når alt kommer til alt ikke hvor meget det er i lønningsposen som er det avgjørende, men hvilke priser en må betale for det en har behov for. Vi ser nå at også prispolitiet etter hvert kommer i virksomhet.

Strek settes.

Anker Nordtvedt (til forretningsorden): Diskusjonen har nå pågått så lenge at noe nytt kan ikke framkomme. Jeg vil foreslå strek.

Votering: Strek ble satt.

Thorleif Andresen: Det sies at det er de best lønte som reiser forslag her. Vi har ikke reist noe krav av lønnsmessig art. Men jeg vil ikke ta ansvaret for å avgjøre et forslag for grupper som ligger lavt. Derfor har jeg stilt mitt forslag. Volan har en viss evne til å referere protokoller. Han tar ikke med det siste. Protokollen er oppsatt på grunnlag av det generelle som ligger i forslaget.

Bjarne Dahlberg: Braathen klarte å avsvikke en del av mine uttalelser. De lavest lønte! Se siste «Fri Fagbevegelse» om statistisk sentralbyrå. Disse folk ligger faktisk i bunnen. Vi har også faktisk grepet våre arbeidsgivere i fusk, så det kommer enda lenger ned. Vi må selvsagt ha rett til å fremme våre særegne forhold.

Torbjørn Henriksen: Vi ser at på grunn av valutamangelen så kan en ikke få tilført landet de materialer og varer som trenges. Stillingen i dag er ikke bedre enn i november. Hvis en tar et blick utover til andre land, vil en se land hvor en arbeider for å unngå senkning av levestandarden. Evner vi å kunne beholde et noenlunde stabilt prisnivå, så får vi her en lønnsforhøyelse for mange arbeidere. Jeg trodde virkelig ikke i november at vi skulle nå fram til et slikt resultat, som det som foreligger. Representantskapet sa den gang at en ikke kunne gå inn for et generelt lønnstillegg. Hva gikk det annet forslag ut på? Hammerstedts? En helt åpen og fri tariffbevegelse. Den linjen ville ikke Representantskapet gå med på. Nå vil en ha fritt spill igjen, som en altså ikke ville ha i november. Det må vises disiplin. Det har videre vært talt om å sende det til uravstemning.

L.O.s representantskap sa ifra i november at en ikke kunne gå inn for generelt tillegg og en rekke forbund har sendt det ut til medlemmene. Stillingen var ekstraordinær i november, og det er den fremdeles. Det Representantskapet den gang gjorde og det en i dag vedtar, vil sikkert komme til å tegne seg inn i historien med tykk skrift. Representantskapet har tidligere tatt standpunkter av meget avgjørende betydning for hele arbeiderklassen i landet. La ikke de mindre vesentlige ting skygge over det *vesentlige*. Jeg vil komplimentere administrasjonen og forhandlerne for det resultat som er framkommet. Det er realitetene som teller til slutt. Medlemmene vil også til slutt forstå disse ting, som Representantskapet i dag.

Edv. Stenklev: Jeg har vært med i Sekretariatet og anbefalt forslaget. Vel er det så at papirarbeiderne ikke er kommet i tariffforhandlinger. Vi har det først i mai. Det er så at det var delte meninger utover blant medlemmene, men en var enig i grunnsynet i Representantskapets vedtak i november, at en ikke måtte få inflasjon. Men medlemmene mente at det måtte kunne bedres noe for disse som ligger lavt. Jeg vet ikke hva papirarbeiderne her får. Det jeg har lagt brett på er punkt 2, hvor det heter «i det vesentlige». Vi må ha rett til å kreve noe. Jordbruksprisene skal opp igjen. Det må ikke være slik at det bare er arbeiderne som skal resignere og ikke de andre. Jeg tror heller ikke at indeksen er 100 prosent riktig. Jeg vil slutte med at Representantskapet ønsker oss til lykke med de forhandlinger vi skal begynne og at en ikke misunner papirarbeiderne om de får et tillegg.

Josef Larsson: Representantskapet er så vidt jeg forstår enig i at en ikke kan komme lenger enn det som her er nådd. Vi sto i den situasjon at arbeidsgiverne ville ha oppgjør over hele linjen på en gang. En slo derfor inn på den linje at Representantskapet kunne ta avgjørelsen. Når det kan skje så er det som følge av det Representantskapet vedtok i november, og det foreliggende forslag ligger i overkant. I Jern- og Metall har vi tatt konsekvensen og hatt saken ute til avstemning, og det er faktisk flertall for prolongasjon. Ved siden herav hadde vi en rekke særkrav som vi måtte gi kjøp for.

Vi gjør ikke noe brudd på demokratisk behandlingsmåte, idet det faktisk er godtatt av medlemmene som forbundet sendte Representantkapets vedtak ut til. Jeg vil understreke situasjonen i sin alminnelighet og anbefale det forslag som foreligger. Det er sikkert det beste vi kan oppnå.

Klaus Kjelsrud: Ivar Lie sa at det ikke gikk an å ta forbehold. Når jeg sa det så benyttet jeg kanskje en noe klosset uttryksmåte. Når det gjelder punkt 2 så håper jeg imidlertid at det vil fortolkes slik at det kan gjøres. Når det gjelder jordbruksprisene som Stenklev var inne på, så er jeg enig i at en må være varsomme der. Men en må også huske på den store gruppe av landarbeidere. Mer vil jeg ikke si om det. Rasjoneringen av omsetningslivet var Wiik inne på. Vi så hvordan det gikk med sentralisasjonen av melkeomsetningen. Husmødrene i Oslo gikk av huse og forhindret det.

Ivar Lie: Jeg fastslår at i dag som forrige gang så tar en forbehold. Jeg sa at jeg godt forstår at Kjelsrud tar forbehold for sine medlemmer og det samme for Stenklev. Det er fortsatt de som eier produksjonsmidlene som går av med profitten. De som ligger under kr. 2.50 skulle være berettiget til 20 øre i tillegg.

Konrad Nordahl: Det er i diskusjonen sagt så meget at jeg skal innskrenke meg til de forslag som er fremmet. Først har vi Dahlbergs forslag. Det kan det ikke stemmes over. Det gjelder ikke bare april-fagene. Når vi har tatt mot dette tilbudet fra N.A.F. og som Torp er så fortørnet over, så er det faktiske forhold at N.A.F. tilbyr 10 øre til alle de som kommer inn under disse lønssatser. Vi mente at vi ikke kunne være så formalistiske at en skulle sende det ut. Derved ville en lang rekke av de senere tarifførst få tillegg så meget senere. Hvis vi mener at medlemmene må få disse 10 øre med en gang, så er det ikke annet å gjøre enn at Representantskapet vedtar det. Thorleif Andresens forslag kan ikke vedtas. Til Moksnes' forslag vil jeg si at det var et brennpunkt i diskusjonen, men det var ikke mulig å få det igjennom. Men jeg vil, når vi kommer til voteringen, foreslå det oversendt forhandlingskomitéen. Men en må ikke derfor nære noen illusjoner. Det forslag som jeg

mener må voteres over kontra Sekretariatets er forslaget fra Abrahamsen. Når det gjelder Alb. Karlsen og de medlemmer i Arbeidsmannsforbundet han nevnte, så vil vi arbeide videre på den linjen. Når det gjelder landarbeiderne så har dette forslag konsekvenser. Men da må en være oppmerksom på at prisene vil øke. Regjeringens subsidiepolitikk vil ikke kunne økes, tvert imot. Vi må være forberedt på at prisindeksen pr. 15. juni vil være på 160.8 eller derover og da skal vi ha et tillegg av 8 øre pr. time. Til P. Ødegård vil jeg si at hvis det skulle gå slik som han synes å mene, så vil han nok i 1949 komme til å sitte og klø seg i hodet over at vi ikke har en arbeiderregjering. Den har vært vår beste garanti. Jeg mener vi gjør arbeiderne her i landet en tjeneste ved å heve de timelønne som ligger lavest og som ikke har akkord. Alle disse sikres straks et tillegg.

Votering.

Mot 3 stemmer ble det vedtatt ikke å sette Dahlbergs forslag under votering. — Moksnes forslag ble oversendt forhandlingskomitéen. — Thorleif Andresens forslag ble forkastet mot 16 stemmer. — Andreas Torps forslag ble forkastet mot 8 stemmer. — Voteringen over Sekretariatets innstilling kontra Daniel Abrahamsens forslag ble foretatt ved navneoppopp. — Med 105 mot 13 stemmer ble Sekretariatets innstilling vedtatt. — 3 stemte ikke, 1 stemte mot begge forslag og 4 var fraværende. I anledning representanten som hadde stemt mot begge forslag erklærte formannen, *Nordahl:* En slik stemmegivning kan vi ikke godta. Han får regnes for fraværende, slik at det i alt blir 5 fraværende.

De 105 representanter som stemte for Sekretariatets innstilling var følgende:

Alb. Karlsen, Peder O. Moan, Olav Sletten, Anders Holum, Witalis Andersen, Rudolf Eriksen, K. Hjørnevik, Sverre Andersen, Dagfinn Øksnevad, Petter Aarsand, O. Olsen Mosby, Halvdan Wigaard, Fritz Hannestad, Andreas Torp, Bj. Klafstad, Øivind Engebretsen,

N. Heggland, Peder Birkeland, Johan Moksnes, Knut Næss, Annanias Iversen, P. Åsvestad, Nils Madsen, John Wivegh, Magne A. Schei, Einar Olsen, Bernh. Foss, Ole Hauan, M. Trana, Axel Nilsen, E. K. Hansen, Morten Hagen, Anker Nordtvedt, Olav Varberg, Kristoffer Jakopsen, Helmer Karlsson, Karl Furuskjegg, Hans Karlsen, Sverre Eggen, Bjarne Vatne, Eivind Nilsen, M. Heggstad, Sverre Thon, Rolf Gammeleng, Erling Frogner, Nils Nilsen, Th. Egeland, Johan Karlsen Klevfoss, Ludvig Johansen, Idar Nordstrand, Idar Hamsås, Gunvald Hauge, Ingar Kristiansen, Hans Ruud, Klaus Kjelsrud, Bergflødt, Anton Andresen, William Olsen, Walther Broe, Olav Bruvik, Hjalmar Romslo, Agnes Simensen, Harald Fondevik, G. Larsen, Digernes, Einar Helmersen, Gerhard Olsen, Ludvig Hansen, Jan Johnsen, P. Ødegård, Hustad, Leif Nærsted, Ingolf Halvorsen, Oscar Lauritsen, Kåre Hansen, Erling Olsen, Kr. Gundersen, Martin Haugen, Ole Andersen Kiste, John A. Johnsen, Gerhard Solli, Sev. Kristiansen, Olav Adnesen, Bernh. Berntsen, Anker Johansen, Arne Forseth, Per Johansen, Konrad Karlsen, Alf Olsen, Thoralf Albrigtsen, Konrad Nordahl, Gunnar Bråthen, Elias Volan, Chr. Henriksen, Malfred Bergseth, Hans Hegg, Torbjørn Henriksen, Rasmus Rasmussen, Ingvald Haugen, Leif S. Olsen, Alfred Ljøner, Lars Evensen, Edv. Stenklev, Alfred Nilsen, Alf Andersen, P. Mentsen.

De 13 som stemte for Daniel Abrahamsens forslag var: Malvin Knudsen, Abraham Skelbred, Alf Pettersen, Thorleif Andresen, Eugen Wiik, Kristian W. Olsen, Jon Carlsen, Paulus Andersen, Axel Erichsen, Olaf Skramstad, Daniel Abrahamsen, Otter Boberg, Ivar Lie.

Følgende 3 stemte ikke: Bjarne Dahlberg, Nils Hovland, Erling Kiil. —

Følgende representanter var fraværende: H. H. Bakkana, Bendik Øyan, Karsten Torkildsen, Arthur Ruud. — Videre ble regnet som fraværende Øistein Marthinsen, som hadde meddelt at han stemte mot begge forslag. (Se ovenfor i referatet.) Dagsorden var dermed ferdigbehandlet.

Avslutning.

P. Mentsen refererte ettermiddagsmøtets protokoll, som ble enstemmig vedtatt uten bemerkninger.

Konrad Nordahl: Dagsorden er ferdigbehandlet, men P. Ødegård har bedt om ordet og han får få det, men dermed intet mer.

P. Ødegård: Jeg synes ikke det var noe grunnlag til stede for formannen til et så sterkt utfall mot meg. Jeg har vært medlem av Arbeiderpartiet den hele tid fra jeg kom med i arbeiderbevegelsen. Når jeg talte om vanskelighetene, så var det ut fra dette med lønnsnemnda. Det er ikke bra. Men jeg er selvfølgelig oppmerksom på at det er på grunn av særlige forhold.

Nordahl: Vel, så har Ødegård hatt ordet, og jeg skal ikke si noe.

Nordahl: Hermed erklærer jeg Representantskapets forhandlinger for avsluttet og møtet er hevet. (Klubba falt, klokka var 18.45.)

